

ELŐFIZETÉS

KELTSEN:
 Egész évre . . . 36— koron.
 Fél évre . . . 18— koron.
 Negyed évre . . . 7— koron.
 Egy hónap . . . 3— koron.

VIDÉKEN:
 Egész évre . . . 38— koron.
 Fél évre . . . 19— koron.
 Negyed évre . . . 8— koron.
 Egy hónap . . . 4— koron.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak pakettájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Beszély-
 Társaság.
 József főherceg-ut. 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő
Stauber József.

Szerda, július 26.

Harc fejlődik Beresteckónál.

— Súlyos harcok az olasz fronton. —

Budapest, július 25. (Hivatalos.)

A főhadiszállásról jelentik:

Orosz hadszíntér:

A Dnyesztartól délre Obertyntől nyugatra, tegnap egy támadás tűzünkben omlott össze. Lobaczowkától dél-nyugatra orosz felderítő támadásokat vertünk vissza. Egyebként a nap csendben telt el. **Ma reggel óta Beresteckótól délre harc fejlődik ki.**

Olasz hadszíntér:

A Val-Suganától délre az ellenség egyre megújuló támadásokba fog. A Cima-Maora vidéken délelőtti nagyszámú olasz gyalogság háromszor indult támadásra. Minden esetben részben kézi tusával véresen vertük vissza. A Monte Zebió szakaszon délután újabb erős támadás segítségével az ellenség egyik árkunkba behatolt, de újra teljesen kivertük onnan. **Az olaszok ismételten irras, kipihent csapatokkal támadják ezen a területen a grázi hadtest egyes védelmi szakaszait.** E hadtest csapatainak az elmúlt harcokban is kipróbált példátlanul vitéz magatartásán minden ellenséges erőfeszítés megghiúsult. A támadások alkalmával az olasz tűzértség tüze szokatlan erősségre növekedett. **Mindaz hasztalan, az ellenség veszteséggel naponta rendelkezik súlyosak.** A stülfi hágon egy Alpini-század támadását, amely a Nagler-csucs ellen irányult, visszavertük. A Borgotól délkeletre emelkedő magaslatokon az olaszok két éjszakai támadása hiúsult meg. A Roile-szoros vidékén a harci tevékenység az olaszoknak az utóbbi napokban szenvedett balsikerei óta észrevehető módon lanyvult. Az Isonzó-harcvonalon, Santa Lucia és a Podgorától délre levő hidsánc ellen, a legnehezebb tűzértségi tűz irányul. Az ellenségnek a Monfalcone-gerincen levő állásaink ellen irányuló támadásait visszavertük.

Délkeleti hadszíntér:

Változatlan. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

Döntő csapásra készültek ismét az angolok és franciák.

— Összeomlott minden kísérlet. —

Berlin, július 25. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér:

A július huszonekettediki meghiu-

sult angol támadás után tegnap a Sommetói északra az angol és francia erőket a Pozieres-maurepasi arcvonalon döntő csapásra vonták össze. Ez többnyire már tűzünkben egyes helyeken pedig, így Pozieres-től keletre, a Foureaux-erdősíkben Longuevalnál és Guillemontnál heves közelharc után ismét összeomlott. A brandenburgi gránátosok és az egyszázegyedik tartalékezred vitéz zászai ismét lényesen helytálltak. A Sommetói a franciák egyidejűleg jelentékeny erőket vittek az Estrés-soyecourti területen rohamra, amely csak Estrés-től délre nyert átmenetileg tét, egyebként azonban az ellenség igen súlyos veszteségei mellett megtört.

A Maas területen időnként heves ágyúharc. A folyótól párira jelenlékeny kezigránát-harcokra került a sor. Jobbra a folyótól többször ismételte meg az ellenség a Froide Terre-negyháton visszahódítási kísérleteit. Záró-

tűzünkkel visszavertük — Balschweilertől északra (Elzász) egyik járőrünk harminc foglyot hozott magával a francia állásból. Baldamus hadnagy Binarwilletől délre lefőtt egy francia kétfedelűt és ezzel negyedik ellenfelet tette harcoképtelenné.

Keleti hadszíntér:

Gyengébb orosz osztagok előtörését Rigától délkeletre, és a Duna mellett járőröket visszavetettünk.

Linsingen tábornok hadcsopartja:

Ellenséges támadások a Stollowka-arcvonal mellett, Beresteckótól délre csekély szélességben egészen a legelől levő védelmi vonalba jutottak el. Burkanowtól nyugatra légi harcban leföttünk egy orosz repülőgépet.

Balkán hadszíntér:

Lényeges esemény nem történt. **Legtöbb hadvezetőség.** (Ministerelnökség sajtóosztálya.)

A miskolci ebéd.

Arad, július 25.

Nem valami bankettől, pohárköszöntő alkalomról van szó, — az ilyenek igazán nincs helye a háboruban és érte nem járna ki a dícséret. A miskolci ebédhez a hatóság terít a publikumnak. Nem olyan népkonyha-féle ez, hanem a hatóság vendéglője, amely nyolcvan fillérért ad ebédet minden polgárnak.

Bécs után Miskolc az első város a monarchiában, amely a közéletmezés problémáját a háborus időben ezzel a radikális eszközzel oldja meg. Jobb, okosabb, célszerűbb megoldást nem tudunk képzelni. Hogy rátízete a miskolci közéletmezési bizottság a nyolcvan fillérre, vagy pedig nyer rajta: ezt nem tudjuk. Azonban azt képzeljük: hogy nyolcvan fillérért ehető, izletes, tápláló és kellő adagokból álló ebédet ad, különben nyolcvan fillérért se kell senkinek. Ha ilyen nyolcvan fillérből ki nem telik, megcsinálják kilencven fillérből.

Mi tezi különösen indokoltá a miskolci újítást? Az, hogy a háztartás vezetése napról-napra nehezebb és költségesebb lesz. Egyre több bajjal jár mindannak a beszerzése, ami a háztartáshoz szükséges és egyre drágább lesz mindennek az ára. Ami a legfontosabb: minél kisebb adagokban kell valamit venni, annál nagyobb arányban osztik el rajta a drágaság. Például: aki anyag-nélyzeténel

fogva naponja, vagy akár hétszámra kénytelen venni a tüzért, a zöldséget, a főzelékfélét, az 20—50, sőt nagyobb százalékkal drágábban fizeti meg, mint a ki hónapokra szóló mennyiséggel láthatja el magát; és a kinek két személyre kell venni, az ugyanilyen arányban fizeti túl az árakat annál, a ki például ezer személyre szerzi be az élelmi szereket. Nem szólva bővebben arról, hogy a mai horribilis tüzfutárak mellett mennyivel drágább az egy-egy adagra fordított tüzelő anyag a családi konyhán, mint a tömeg-konyhán.

A hatóság tehát megtudja csinálni, kockázat és deficit nélkül a nyolcvan filléres ebédek — és hogy mit jelent az ma, fölösleges magyarázni. Azelőtt talán attól lehetett tartani, hogy a közönség nagyobb része szabódni fog ettől, jobban szereti az otthoni tüzhely főztjét, mint a nagy konyhák eledelét; a háborus drágaság és a kemény kényszerűség azonban megszüntetik ezt a tartózkodást és a hatósági konyhának ugyanolyan, vagy még nagyobb forgalma lesz, mint a hatósági liszt- és élelmiszerüzleteknek.

Azoktól a feladatoktól, amelyeket a város közéletmezési bizottsága eddig is vállalt és hamar egyre több gyakorlattal tölt be, nincs is messze a miskolci, vagy a bécsi miutara berendezendő hatósági konyha inté-

ménye. Apparátus kell hozzá, de nem nagyobb, mint a minővel az élelmiszer-üzemeket nyélbe ütötték. Meg kell csinálni minél előbb, minél nagyobb körültekintéssel, előrelátással, gondossággal. Meg kell csinálni, úgy, hogy a dolognak ne legyen

semmi jótékonykodó ize. A mikor a togyasztás nagy részére ezer kéz helyett egy kéz fogja az élelmiszereket beszerezni, akkor nemcsak olcsó étkezést lehet biztosítani, de az árdra-gítók számításába is sokat lehet be-
lekorrigálni — a közönség javára.

Filipescu fiát katonatisztek megverték.

(A titokban maradt botrány. — Az oroszbarát panamista leleplezése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Bukarest, július 25.

A román fővárosnak ismét szenzációs botránya van. Filipescu Nikola volt hadügyminiszternek a russzoni párt fejének fia áll az óriási feltűnést keltő affér közepén. A közvélemény teljes figyelmét lekötő Filipescu Gergely botránya a és noha Bukarest politikai életet most az enyente és szemlegések, valamint a központi hatalmak híveinek rettentő küzdelme urálja, napok óta nem beszélnek másról, mint arról a leleplezésről, melynek következtében nyilvánosságra jutott egy két év óta jól rejtve volt titok, amely most Filipescuék presztizsének alapos megrázkóztatásává jár. A botrányt a „Libertatea” című lap pattantotta ki.

— Filipescu Miklósnak mindenféle betegségben szenvedő Gergely fia nem volt mindenkor oly szerencsés, hogy a nemzeti türelem rovására akadálytalanul szemtelenkedjék. Bár egy kissé későn, azonban mégis kötelességünknek tartjuk, hogy a fiatal oroszának egy üdülő utasága közben történt eddig titokban maradt botrányát a közönség tudomására hozzuk, kitévén őt a közmegegyezésnek és a művelt Európa méltatlankodásának. A dolog röviden így áll:

Filipescu Gergelyt, az apánál is lármásabb asoidosat Oroszországnak, két évvel ezelőtt a dimbovitai kerületben katonatisztek alaposan elpáholták. Gergely, aki amikor még nem volt, hozzájárva a panamához, automobilon járt-kelt és Filipescu vitészségét a ubákon, kutyákon és a parasztyermekeken próbálta ki. Egy alkalommal azonban megtörtént, hogy a nemes kiránduló egy katonai gyakorlóterén haladt át, ahol éppen a 4. gyalogezred és a 6. tüzérezred végzett gyakorlatot. Mintegy a nyemből alászállt őt Jupiter úgy vágta, hogy a rettenetes Gergely a mezőn. Büszkesége alatt szinte rengett a föld. A 4. gyalogezred egyik tisztje, Balan hadnagy észrevette a merész urit és semmire sem bocsuva a felső körökbe tolatkodott ivadékokot, vakmerően az automobil elé lépett és megállította Gergelyt. Gergelyből kitorve az ősi gyávaság, szólanul állott meg autójával a hadnagy előtt. A hadnagy astán elkezdett magyarázni arról, hogy jó lenne vigyaznia, mert katonai területen jár és így könnyen kitéheti magát kellemetlenségeknek a különböző helyeken elhelyezett őrségek részéről.

A tiszt előzékeny felszólítása Gergely uriból egy kis szemtelenséget váltott ki és az ősi szokás szerint, amint azt apjától megtanulta, tajtékzó szájjal tamadt rá az udvarias tisztre. Erre a hadnagy közelebb lépett a tökéletesen ivadékhöz, aki rémüldözni és reszeketni kezdett. A tiszt pedig acélos kezével megragadta a parvenu utod bőrös részét és lerántotta az automobilról, azután ismét fülén fogva felemelte a porban fetrengőt és az elképedt sőtör szemeláltára, jól megrázta, majd egy pár előkelő pontot vágott vele zsebre. Gergelyt utazás után visszarakta autójába és

előzékenyen tanácsolta neki, hogy törölje meg vérző orrát és végül egy bucsu lökessel szerencsés utat kívánt neki. Csapán a két ezred tisztihara volt tanuja a dolognak, akik Gergelynek a nevét még hétköznapokon sem szokták szájukra venni. Ezek az urak eddig hallgattak az ügyről.

Most a háborús idők folyamán azonban maguk a tisztek mészlik a dologt hozzá adván, hogy Gergely fia ismét elbizakodott és megint szemtelen jóbanat panamáit miatt a hírlapok állandó guny tárgya és aija politikai akciójának sikertelensége jó részt az ő műve. El kellett ezt mondani azért is, hogy az újabb tetuvalkodott itju ismét az oragek es tiataok neveltségének legyen tárgya. Mi csak azt sajnáljuk a dologban, hogy későn számolhattunk kissé be arról a kedves eseményről.

A lap közlése annál nagyobb feltűnést kelt, mert a fiatal Filipescu, aki országgyűlési képviselő, nagybirtokos és durgazdag ember, tartalékos tiszt is, akinek ezután okvetlenül le kell tennie tiszti rangját. Két év előtt katonatisztek insultálták a legnagyobb nyilvánosság előtt és ő még csak jelentést sem tett teljes katonai parancsnokságánál. Az öreg Filipescunak ez annál kellemetlenebb, mert mikor hadügyminiszter volt, rendkívül szigorúan kezelte a becsületügyi eljárási szabályokat és igen sok tisztnak törte ketté a karrierjét, aki nem viselkedett elég sneidigul.

Kitüntetések. A király az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásukért Tesits Mihajlo 33. gyalogezredbeli főhadnagyot és Dániel Péter 2. népfelkelő gyalogezredbeli hadnagyot a legteljes dicsőre elismeréssel újlag kitüntette és elrendelte, hogy a legteljes dicsőre elismerés tudtul adassék. Patz Rudolf 33. gyalogezredbeli orvosnak és végül Kusik Gergely tartalékos 3. honvédszászárezredbeli I. osztályú számvivő altisztet a vitézségi érem szalagján viselendő koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki.

Oroszország új zászlója. Genéből jelentik: A Gr. uois jelentése szerint a pétervári udvari és katonai körök elhatározták, hogy a háború győzelmes befejezése után új nemzeti zászlót fognak teremteni. Az orosz zászló eddig vörös-fehér-kék volt, tehát azokból a színekből állott, csak más sorrendben, mint a francia zászló. Az új nemzeti lobogó fekete-fehér-sárga lesz. Az újításra az ad okot, hogy a régi zászló megegyezett Hollandia nemzeti lobogójával, azzal a különbséggel, hogy amíg a hollandi zászlóban a sávok vízszintesen futnak, addig az orosz zászlóban merőlegesen.

Tóth József pere az ügyvédjével.

(Tárgyalás az aradi törvényszéken.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 25.

Nem mindennapi érdekességül pert tárgyalt ma az aradi polgári törvényszéknek Szabó törvényszéki bíró elnöklété alatt működő tanácsa. A perben szereplő felek: Kertész Miksa dr. aradi ügyvéd és Tóth József magánzó, aki tudvalévőleg igen sokat szerepelt már a lapok törvénykezési rovatában. Tóth József (vagy röviden Tóth Jóska) a Varjassy Lajos-utca 72-74. számú nadedeles tuszku. anumban lakó közismert imantrop, tudvalévőleg néhány esztendővel ezelőtt feljelentést tett Holtzer Mihály aradi runakereskedő ellen bizonyos váltok miatt, amelyek érvényessége ellen egyes grókok és bárók klugá-sokat emeltek.

Most a nadedeletes büntető perben, a melyben a katonai bíróság a Holtzer Mihályt a Kuria is jogerősen ítéltetett, elítélte Kertész Miksa dr. képviselő Tóth József, azonnal ügyvéd és klugá-s között megszakított az. Oszákokétes es az öreg Tóth már a nagyváradi labdal tar: gyaltosa is ügyvéd nélkül jelent meg.

Kertész dr. várta, hogy mikor jut eszébe a volt klugá-snak a nadede perben való munka költségjegyzéke iránt érdeklődni. Tóth azonban nem mutatott különösebb érdeklődést a munkadíj iránt; alkalmassint azt gondolta: nem elég, hogy Holtzer ítéltetett, már meg siessek is a lizelettel? Volt ügyvédje erre pert indított emene az aradi kir. törvényszék előtt, 500 korona es jámbékal iránt. Kertész dr. részletes költségjegyzéket csatolt be, a mely feltünteti a Tóthnak végzett munkái-
lokát.

Ma folyt le ez ügyben a tárgyalás a törvényszék egyik polgári tanácsa előtt. A perben Tóthot képviselt Szabó dr. aradi ügyvéd képviselte, aki Kertész dr. utau ügyvédnek vitelével bízt. meg a klugá-s mi-
nomos.

Tóth ügyvédje a tárgyaláson azt hangos-
latta, hogy Kertész dr.-nak a kereset benju-
lasára nem volt szűksége. Az alperes ugyanis majlando megfizetni egykori ügyvédjének az őt megillető munkadíjat, azonnali a munkadíj megállapítását azokra a bíróságokra akarja bízni, amelyek előtt az eljárás folyt, s a melyek előtt Kertész dr. őt képviselte. A dűnieto pereknek ugyanis az a gyakorlat, hogy az ügyvéd a tárgyaló tanácsot eljárási, költségeinek megállapítását kéri. Ezt azonban Kertész dr. nem tette s épen ezért — Tóth új ügyvédje-
nek érvelése szerint — a Holtzer-per összes iratait sora vissza kell küldeni ama bíróságokhoz, amelyek az ügyben tárgyaltak s a melyek egyedül hivatalos a munkadíj meg-
állapítására.

Ezzel szemben Kertész dr. azt hangos-
latta, hogy semmiféle jogszabály, vagy perrend nem teszi kötelezővé az ügyvédnek, hogy az ügyvéd munkadíjának megállapítását annál a bíróságnál kerje, amely előtt íelet képviselte. Az ügyvéd a polgári bíróságtól a büntető ügyben való szereplési díjának megállapítását is kérheti es ő az aradi polgári törvényszéket illetékesnek tartja Tóth ellen benyújtott kereset tárgyalására.

A törvényszék végzésében ugyanerre az álláspontra helyezkedett es kimondotta, hogy Kertész dr. keresetét le fogja tárgyalni. A periratokat klugá-s Horvath törvényszéki bírónak, aki pontról-pontira át fogja vizsgálni a költségjegyzéket. Valószínű, hogy a Holtzer-per összes iratait is be fogja szerezni a Kertész dr. által végzett munka precíz megállapítása céljából. A Holtzer ügy iratai, habár a Kuria előtt már jogerőre emelkedett, jelenleg nincsenek az aradi törvényszék irattárában, hanem valamely más bíróság előtt fekszenek Tóth József másik perében való felhasználás céljából.

Románia és Oroszország.

Ejjel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Berlin. A Lokalanzeiger írja a lap élén: Dacára az ellentmondó jelentéseknek, melyek Romániából érkeznek, kétségtelen, hogy nemcsak az ország közvéleménye foglalkozik fokozott mértékben a délkeleti katonai eseményekkel, hanem a kormány és a katonai körökben is élénken tárgyalják ezeket az eseményeket. Románia jövő állástoglalása szempontjából. Kétségtelen az is, hogy az entente követel, élükön az orosz követel, minden áron arra törekednek, hogy kihasználják azt a pillanatot, amikor a román kormányt saját javukra befolyasolhatják. Az egyik eszközük erre az, hogy mint legújabb jelentik, több vagon muníció érkezett Oroszországból, melyet ott hónapokon át visszatartottak. Ezzel akarják Romániát az entente céljaira megpunitani. Hogy azonban ez és hasonló kísérletek fognak e valami eredménnyel járni, az ebben a pillanatban nem állapítható meg. **Bizonyos, hogy Romániában a nagy befolyású körök, melyek nem únékel az ilyen hangulat csinálásának és amelyek eleget tanultak a**

háboru eddigi lefolyásából, nem fogják hagyni megtéveszteni magukat. Ezek tudják, hogy a délkeleti katonai események, csak átmeneti események. Jól tudják ezekben a körökben azt is, hogy nemcsak az orosz fronton végbe menő eseményeknek van döntő befolyásuk a háboru ki menetelésében. Hogy ez a józan feltevések továbbra is érvényesül-e Románia vezető államtérftianál, azt még nem lehet megállapítani. A legközelebbi idők háborus eseményei valószínűleg tisztázni fogják ezt a kérdést. (A Lokalanzeiger a német külügyi hivatalhoz közel álló lap. A szerk.)

Berlin. A Berliner Tageblatt jelenté Bukarestből: Bukarest széles körökben Sassonov bukását arra vezeték vissza, hogy az orosz politika Romániában nem ért el eredményeket. Azt hiszik, hogy a miniszter változás alkalmas megnyitvanulás lesz ereyesebb orosz politika részere.

Lugano. Sonnino olasz külügyminiszter hosszabb ideig tanácskozott Gille herceg román és Giers baro orosz követekkel.

LEGÚJABB.

Reggel 2 óraker érkezett telefonjelentés.

Angol öklöt ütötte le Sassonovot.

Stockholm. Sassonov bizalmas barátainak a társaságában már hetekkel ezelőtt panaszkodott, hogy a Novoje Vremja, amelyet angol pénzzel souteniroznak s amelyet Buchanan angol követ utasításai szerint irányítanak, állandóan izgat ellene és minden munkáját lehetetlenné teszi. A pétervári Yacht-Clubban július 1-én sokat beszéltek arról a megjegyzésről, melyet Schilling báró külügyi államtitkár tett. E megjegyzés szerint a londoni külügyminiszteriumban szívesen látnák Pétervárt az angol érdekek vazallusa gyanánt. Beavatott körökben már régóta tudják, hogy Buchanan angol nagykövet lesz az orosz külügyi politika tulajdonképeni vezetője. Legutóbbi moszkvai látogatása alatt a tiszteletére adott banketten az egyik szónok vigyázatlanul vagy tudatosan megköszönte az angol nagykövetnek, hogy az orosz külügyi politikát mindig helyes irányba terelte.

Stockholm. Sassonov a főhadiszállásról való visszaérkezése után két óra hosszat tárgyalt Buchanan angol nagykövettel. E tárgyalás a körül a kölcsön körül forgott, melyeket Oroszország kért Angliától, s amelyet Anglia nagyon súlyos rekompenzációk fejében volna hajlandó megadni. Sassonov a beszélgetés folyamán az angol követeléseknek enyhítését kérte. Ez azonban a külügyminiszternek nem sikerült és semmi kétség sem térhet ahhoz, hogy Sasso-

nov azért bukott meg, mert az angol nagykövet az önállóság legutolsó maradványától is megtöszölte.

Erre vall az is, hogy Stürmer lett a külügyminiszter, aki ugyan sohasem foglalkozott külpolitikával, de elég ügyes arra, hogy a londoni utasításokat a maga szájaize szerint hajtsa végre. Sassonov tette erőssé Oroszországban az angol öklöt, amely őt agyonütötte.

Zürich Párisi jelentések szerint Sassonov lemondásának híre a francia politikai körökben kellemetlen meglepetést okozott. Attól tartanak, hogy Stürmer konzervatív politikája nem fogja többé elismerni Oroszország feltétlen alárendeltségét Franciaországgal és Angliával szemben. A legkínosabbban Izvolskijt érintette a dolog, aki biztosra számított, hogy ő lesz Sassonov utódja.

Koppenhága. Pétervárról jelentik: Sassonov szombaton este végig hallgatta a császári színház előadását. Súlyos megbetegedéséről és szanatóriumba való utazásáról Pétervárott nem tudnak semmit.

Harc téren levő katonáknak

a legkedvesebb és legalkalmasabb ajándék egy hazuról érkező hírlap. Az „ARADI KOZLONY”-t a táborba minden aradi katona olvassa.

Százötven katona orvos elpusztulása a tengeren.

(Asquit beismerése a mezopotámiai kudarcáról.)

Az Aradi Kozlony tudósítójától.

Arad, július 25.

Hamburg. A Hamburger Fremdenblattnak jelentik kerülő úton Londonból:

Az angol sajtó csak kivonatokat közölt arról az alsóházi vitáról, amely a dardanellai és mezopotámiai hadjáratok kudarcáról folyt. Nekünk módunknak van részletesebben referálni a dologról:

Asquith megtagadott minden bővebb felvilágosítást a katonai jelentésekről. Azt monddta, hogy Nixon tábornok jelentéséből kiderül, hogy túlságos bizalommal viseltettek Mezopotámia benszültött lakossága iránt. Kitchener több ízben tanácsolta, hogy a megszállott területek mohamedán lakosságát koncentrációs táborokban kell összegyűjteni. Tettek is erre vonatkozóan kísérletet, amely azonban az indiai csapatok ellenállásán meghiúsult. Ezek az indiai katonák vonakodtak föllépni hiúsorsosaik ellen. Ez alkalommal több ízben zendülés támadt az indiai ezredekben és számos tisztet meggyilkoltak.

O'Donnel jelentése megsemmisítő kritikát mond az indiai hadseregben uralkodó egészségügyi szolgálatról. A hadseregben hiányzott minden gyógyító szer és a katonák úgy hullottak, mint a legyek. Olyan nagy volt a hiány az orvosszerekben, hogy a Földközi tengeren és az Indiai oceánon még a semleges hajókat is tiltartóztatták és elkobozták róluk az orvosszereket, azzal az ürüggyel, hogy ezeket bizonyosan Németország számára viszik, pedig a szükség kényszerítette erre az angolokat. Ez az erőszakosság azonban nem sokat használt. Asquith kijelentette továbbá, hogy egy japán gőzös, amely Nagasakiból 1915 február hó 20-án indult el orvosszerekkel Singaporeba, nem érkezett meg oda. A gőzősön 5000 tonna orvosszereken kívül még 150 japán katonatorvos is tartózkodott.

Asquith megemlítette még, hogy Bonar Law-nak és Carsonnak privát úton már számos részletet közölt a mezopotámiai expedícióról. Hogge liberális képviselő tiltakozott ez ellen. Rámutatott arra, hogy a kormány nem tehet magánközléseket, hanem a parlament nyilvánosságára elé kell állítania. Az angol népnek joga van követelni, hogy részleteket halljon az elhibázott expedícióról. A dardanellai expedíció rendkívül sokat ártott Anglia tekintélyének és a kormány ezért felelősséggel tartozik. Világosan meg kell állapítani, hogy a mezopotámiai nagy kudarcért ki a felelős.

Asquith és Grey magánbeszélgetésben azt monddták, hogy Kitchener volt felelős mind a két expedícióért. A mezopotámiai hadjáratot azért indította meg, mert tulbecsülte Oroszország katonai erejét. Venizeloszban is csalódott, mert az ő kijelentései alapján más magatartást várt a görög kormánytól. A szaloniki vállaikozásban súlyos nézeteltérések és surlódások voltak az angol admirális és a francia vezérkar között. Epan ezért rem lehetett bizonyos terveket végrehajtani. A dardanellai, mezopotámiai és szaloniki expedíciókról szóló jelentések tüzetesebb átvizsgálása arra a meggyőződésre juttatta az angol hadügyi hivatalt és admirálisát, hogy ezeknek a jelentéseknek a nyilvánosságra hozatala teljesen lehetetlen, mert közzétételük az angol kormányt rendkívül kellemetlen helyzetbe sodorná Franciaországgal és Oroszországgal szemben.

Hindenburg súlyosan megverte az oroszokat.

(Bolgárok a nagy hadvezér csapatai közt.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, július 25.

Zürich. A semleges lapok a Hindenburg fronton az oroszok nagy vereségéről írnak, melyeknek következményei eddig nem láthatók be. Ezek az orosz veszteségek nagyobbak, mint valaha voltak, ezzel szemben pedig az eredmény semmi, egyetlen német pozíciót sem foglaltak el. A németek ellentámadása elől megfutott ellenséget a német csapatok követték és ezzel az oroszok tért vesztek. A rigai fronton az orosz offenzívának az volt a célja, hogy megelőzze a németek támadását Riga és Dünaburg ellen, mert ez a két város aligha tudna helyet állni a német csapatok támadásának.

Zürich. Az Humanité jelenti Pétervárról, hogy az oroszországi fronton a német csapatok sorában bolgár katonák harcolnak.

Bazel. A svájci lapoknak jelentik Pétervárról: Az utóbbi napokban Oroszország északi részében jelentékeny csapateltolások mentek végbe. Számos új hadosztályt, főleg szibériaiakat, az ország belsejéből a Hindenburg-front felé szállítottak. Különösen Riga vidékén észlelhetők erős új csapatösszevonások. A Narocó vidékéről is különféle hadosztályokat vittek Riga felé.

Gent. A párisi Journal pétervári tudósítója szerint csakis a Dnyeszter átadásának lehet tulajdonítani, hogy Brussilow hadseregének Bothmergróf hadserege elleni offenzívájában szélesedni állott be. Az orosz haderő egyáltalán nem képes előnyömleni. A gyalogság sehogysem jutna előbbre a mocsarakka változott vidéken. Két-három hétig az oroszok részéről nem várható előrehaladás. Az aradás teljesen feltartóztatja az orosz haderőt.

Budapest. A sajtónadiszállásról jelentik: Az orosz vezérkar jelentése július 23-ról a következő: A Stochnod-Sornyi-Kovet vasúttól tíz kilométernyire északra az ellenség megtámadott bennünket, de visszavertük őke. Tegnap Tartarov vidékén a Delajnytól Máramaroszigetre vezető útvonalon öt tiszte, köztük egy zászlóaljparancsnokot, 483 ember, 3 ágyút és 5 géptegyvert zsákmányoltunk.

Bern. A Berner Tageblatt stockholmi munkatársa ezzel a címmel: Az orosz offenzíva mérlege, a következőket írja:

— Az orosz offenzíva ismét vérbe és mocsárba fulladt. Az új gőzhegyer ismét hiába rohant a németek vastalainak. A helyzetet már a sem-

leges államokban is kezdik helyesen értékelni.

Hivatalos jelentések szerint a cár hadserege az offenzíva kezdete, július elseje óta 265.000 embert vesztett, köztük 15.000 tisztet, akik 17 tábornok és 30 ezredparancsnok volt. A háboru eleje óta Oroszország vesztesége szinte fantasztikus. Csak togyokban két millió embert vesztett és az elesettek száma 1915. végeig szintén legalább ennyire rugott. Azóta a veszteség 3—400.000 fővel növekedett és a polgári lakosságból, akiket maguk az oroszok kényszerítettek menekülésre, szinten elpusztult vagy 100.000 ember. A háboru két esztendejében annyi emberélet semmisült meg Oroszországban, mint az elmúlt két évszázad összes háboruiban.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Szerda: Rajnai Gábor vendégfellépéssel „Egy karrier története”

Csütörtök: Utolsó előadás. Vajda Elsa opera énekesnő közreműködésével Barics Gyula barcra fellépte „Lili” operett.

Egy karrier története.

(Komédia 3 felvonásban. Írta: Pakots József.)
— Bemutató előadás — Rajnai Gáborral. —
Az Aradi Közlöny tudósítható.

Arad, július 25.

Ujságíró darabja — egy ujságíró karrierjéről. Meséje egy eszes, élelmes fiú története, ki a viszonyok és adott helyzetek okos felhasználásával energikus lendületekkel dolgozza fel magát a semmiből — a legmagasabb polcokig. Amilyen vándor mese-téma ez; rokon a népmesék romantikus szerencse fiával, aki keresztülnyargal a világirodalom minden műfaján a hol regényben, hol szindarabban bukkan föl. Nálunk rövid időközben két szindarab is ezt a témát dolgozta fel. Drágely: Szerencse fia és Pakots: Egy karriere története különböző nézőpontokból és különböző eszközökkel dolgozta föl ugyancsak a mesét. A kettő közül lélektanilag a Pakotsé a megokoltabb. Az emlékezés itt belső erők, érvényesülni akaró és tudó energiák szárnyain történik. Sok kihetetlen, valószínűtlen ese ményen keresztül siet a történet a végkifejlésig, mely maga is bizarr és különös. De éppen ezért illik a Rajnai Gábor egyéniségéhez, mely szinte szomjazza a mindennapi eltérőt, a lehetetlent, a különös rajzu alakokat. Olyan helyeken áztán, ahol valami idegenszerűvel, furcsával, torzított képzel kerülnünk szembe ragyog föl a művészek a talentuma, mintha egy nagy festő csupa japán stílusú vonalakkal rajzolná meg jól ismert alakok kontúrjait. Nagy sikere Rajnainak az eltagadhatatlanul nagy művészi intuíciója kívül bizonyára ebben az idegenszerűségben, torzító megjelenítésben van. A miénk közül minden dicsejére érdemesen játszott Várnai és Zádor Ilonka, de az epizód szerepek is mind jó kezekben voltak. A színház csaknem egészen megtelt.

Z. A.

* A színház hírei. Utolsó előadások. Holnapután csütörtökön tartja a társulat a nyári idény utolsó előadását, mely egyúttal Barics Gyula bucsu fellépte is lesz. Utolsó előadásul A Lili operett kerül színpadra, a címszerepben Horvát Micivel. Az előadás keretében lép fel Vajda Elza opera énekesnő, ki a 2-dik felvonásban Delia és Carmen operákból fog részleteket énekelni. Vajda Elza, ki legutóbb a bécsi volksopernek volt tagja, általános feltűnést keltett Budapesten, gyönyörűen iskolázott hangjával és művészi előadásával. Rajnai Gábor utolsó fellépte. Szerdán megismétlik Egy karrier története című újdonságot, melyet a bemutató előadászon szüleit ház nézett végig. A szereposztás ugyan az, mint a bemutatón volt.

* Az aranyforrás sikere az Apollóban. Az a nagy közönség, mely érthető kíváncsisággal és várakozással nézte végig az Apolló előadásán a ma bemutatott pompás darabot, igaz gyönyörűséggel élvezte az Aranyforrásnak minden szépségét, drámai fordulátát, azokat az izgalmas és egészen újszerű jeleneteket, a melyekben ez az irodalmi művészi dráma annyira bővelkedik. Mélyszéges megáztatottsággal kísérte a közönség a darab hősnéek fájdalmas lelkiruháit, az őt környékező rossz emberekkel való viaskodását és az idegeket szinte felrajzolta az a tragikus motívum, amikor leszámol élete megrontójával, hogy később a börtönből kikerülve, maga is egy revolverlövessel tegyen véres pontot sokat zaklatott élete után. A siker frappáns volt, ami értendő is, mert hasonló zsáneru darab már rég került előadásra az Apolló műsorán. A megilletődött hangulatot keves derű, víciám kacagás váltotta föl, amikor a pompás honzat került vetítésre. A különleges műsort, amely még szerdán is megy, kitűnő madikép tetézi be.

LEGUJABB.

Bijet 2 órákor érkezett telefonjelentés.

Lugano. A Corriera della Sera k jelentik Athénből: Goricából táviratozzák, hogy az entente Felső tpirust ideiglenesen anektálta. Goricában a szerb kormány egyik tagja kormánya nevében megjelent.

Lugano. A Corriere della Sera jelenti: Goricába egy szerb különítmény érkezett. Néhány nappal ezelőtt egy szerb tisztviselőt installáltak Goricában. Krétában a Juda öbölben állomásozó angol hajóraj parancsnoka, a kormányzóóság épületét saját céljaira lefoglalta.

London. A Reuter ügynökség jelenti: Asquith miniszterelnök az alsóházban az ir helyzetről szóló vitában kijelentette, hogy az a kérdés, melyen a megegyezés hajótörést szenvedett, hogy hány ir képviselő maradjon továbbra is a londoni parlament tagja, alárendelt szerepet játszik. Felhozította az ir képviselőket, hogy Irország és a birodalom érdekében változtassák meg határozatukat.

Köln. Egy jacat, mely egy német ember tulajdona, Norfoik felé kiutazott a nyílt tengerre, hogy meggyőződjön róta, vajjon az angol flotta ötven tengeri merföldnyire tényleg hálót feszített-e ki. Útja azonban eredménytelen maradt.

Legtöbbet kamatoz a fővárosi

:- :- kölcsön :- :-

Katonaorvosok brutalitásai.

(Orvosi rémregény. — „Vincent dr. torpedója.”)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

A háború sebesültjei között, Franciaországban, egy ritka mozgalom észlelhető, mely voltaképpen egy mindinkább erősödő tiltakozás a katonaorvosok brutalitásai ellen. A sajtó élénk diskusziót folytat arról a kérdésről, hogy a katona tiltakozhat-e az öt nyomorekka levő operáció ellen. A kormányhoz közelálló lapok, különösen a „Temps” és a „Journal des Debats”, a katona orszolul engedelmessége mellett kardoskodnak, míg a radikális lapok nyílt forradalomra izgatnak ebben a kérdésben, miután a nyomorék katonáknak százezer ösönlik el panaszaiukat az állami hivatalokat. Ezekkel tart a hírneves sebészprofesszor Doyen, akit kártársainak féltékenysége távol tart a hadseregtől s aki, hogy megbosszulja magát, a L'Oeuvreben heves támadást intéz a katonaorvosok ellen, az elhibázott és szüksegtelen operációk miatt, melyek orvosi nyomorekka tettek egy egész hadsereget.

Ez a mozgalom, melyet eddig a francia cenzura a lehetőség szerint elnyomott,

„doktor Vincent torpedó”-jának napfényre jövetelével újabb táplálékot kapott. Ez a titokzatos „torpedó”, melyről Franciaországban hónapok óta susogtak, egy botrány révén, amely a régi Grand Guignol porzajmas jeleneteire emlékeztet, napfényre került. Ez ugyan legkevesebbet sem torpedó, a valóságban inkább egy martirokat csúszoló gépezet, amely a rozaszíri elektromos székekkel tart rokonságot és sok esetben ennek gyilkos hatásával versenyezett. Felkutatója egy bizonyos Vincent nevű fiatal meggyógyász, aki a háború előtt egy párisi, örökös befogadó, szanatóriumban tevékenykedett. A háború kitörése után a toursi katonai kórház vezetője lett, ahol, kísérletei számára, halás és természetesen értéktelen anyagot talált. Az ő metódusa az elektromos áram alkalmazásán alapul, melyet egy különlegesen konstruált széken át vezet a legnehezebb mennyiségben. Ez a szék, mint az egykori „Vasszus” atólei a páciens es mozdulatlanúságra kényszeríti. Vincent doktor arra a véleményre jött, hogy a legtöbb katonának, aki kórházba került, egyetlen egy kívánsága van, hogy soha többé a kontra vissza ne kerülhessen. Ezek aztán — szerinte — szimulánsok lesznek. Egyszerűen tudatosan kétszínű. Azt az ő torpedója rövidesen észre terít, másik fézük bekepzelt beteg, akiknek be kell szuggérálni azt, meggyógyodást, hogy a csodaszékekkel való elegendő ismeretség után minden bajtól megmenekülnek. Hogy a katonákat ebben az autoszugesztióban megerősítse: a doktor összes páciensei jelenlétében végzi kísérleteit. Doktor Vincent skandalozus eljárásáról korábbi kúncok a következőképp nyilatkoztak:

— Vincent dr. tehetséges-elméletleg gyógyász, azonban szerietett ideges és minden katonát féltelennek néz, akik ennek a rettenetes háborúnak lélekölő hatásai idegrongcsa, vagy embeberéggé tettek. Bizonyos, hogy azok a katonák, akiket Vincent doktor torpedójával kezel, meggyógyulnak — de a féltelentől és szívesebben mennek akár a német ágyuk elébe is, mint még egyszer a doktor vilamos székebe. Tehát nemcsak a szimulánsok, hanem

az igazi betegek is egyszerre egészségesek lesznek a rémülettől.

De ezzel természetesen örökre martírjai és nyomorekjai is a szenvedéseknek.

Én és néhány kollegám jelen voltunk egy néhány kísérletnél és megborzongott a szívünk, midőn konstataituk, hogy mily irtózatosságot repszelt ki a szegény páciens, testéből a hatalmas elektromos áram. E gyógykezelés brutalitása oly nagy és az áldozat martíromsága oly iszonyu, hogy ennek a kezelésnek rendszerességét semmiesetre sem szabad elismerni és megengedni.

A toursi rémségekre visszatérve doktor Vincent kényszerítette a katonákat, hogy teljesen levétközöjjen, sorukra várva, végig nézzenek társaik embertelen kínzásait. Két katona, aki meggyőződött arról, hogy az iszonyatnak milyen órái várnak rájuk, egy nap megtagadta a vetkőzést, amiért doktor Vincent öket haditörvényszék elé állította, ahol ezeket a szerencsétleneket engedetlenség miatt két évi fegyházra ítélték. Ez 1916 februárban történt és a L'Oeuvre már akkor Vincent doktorra irányította a közfigyelmet s eltávolítását követelte. Az orvosi Akadémia, melyet pedig megkérdezték, máig sem nyilatkozott. Pedig újabb eset is fordult elő. Egy Deschamps nevű zuáv katonát, akinek félucat srappel-golyó szakította szét a hátát, értesíteték, hogy a legközelebbi napon megkóstolja a torpedót. Deschamps ugyan nem tagadta meg a vetkőzést, de határozottan kijelentette, hogy az elektromos kezelést nem tűri, mert már anélkül is eleget szenvedett. A doktort ez annyira felbőszítette, hogy Deschampsra rohant és a késaitokkal fejbe akarta verni. A zuáv energikusan védekezett, kezítusára került a dolog, amelynek folyamán azonban az elerőltenedett katona a rövidebbet húzta s ajuitan esett össze. A következő nap azonban betegen fogására vetették, sőt mert felebbvalójára a doktorra merte kezét emelni, haditörvényszék elé állították mely

ilyen vésztégekre halálos ítéletekkel szankcionálnak.

Franciaországban ez az eset nagy izgalmat keltett. Oly nagy izgalmat, hogy Meunier képviselő vette át Deschamps védelmét, sőt Paulin generálishoz Tours kommandansához nyílt levelet írt, melyben utalozik az ellen, hogy a harc nyomorekjai Tours polgari fogházában közönséges detörökkel egy helyre zárják. E levélben a következőket jelenít ki:

„Egy harcban megsebesült katonának meg kell adni azt a jogot, hogy ne vesse alá magát olyan operációknak, melyet haszatlannak és kegyetlennek gondol. Ami Deschampsot illeti, nona untaulchnak találtak, mint önkéntes hadiszolgálatra jelentkezett, megsebesült, tizennyolc hosszú napon keresztül kórházakban szenvedett és most nálaóó nyomorek léteére halálra ítéltessék? Ha Franciaországban még van igazságérzet, Deschampsot azonnal szabadlátra kell helyezni”. Deschamps azonban még mindig fogságban van.

Azert emittettük fel ezt az esetet, mert két év óta Franciaországban mindent barbarizmusnak tartanak, amit a központi hatalmak

elkövetnek s mindent lovagiasságnak, erénynek, igazságnak, nemes eselekedetnek, amit a „Grande Nation” tesz. A napfényen természetesen egészen másképpen fest a dolog. De mindez nem akadályozza meg Franciaországot abban, hogy újból és újból ne hirdesse: A barbárokat ki kell irtani és meg kell semmisíteni! . . .

Szerbia a Kárpátokban veszett el.

(Miért törték be az oroszok Bukovinába. — Oroszország külön céljai.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 25.

Bern. A Times a következőket írja a keleti és a nyugati front eseményeiről:

— Picardi sikereikkel a közvélemény nincs megeledve és az orosz eredményeket állítja velük szemben. Szükséges tehát, hogy újból figyelmeztessünk arra, hogy a háború Picardiában és a Vogézek vidékén fog eldőlni. A keleti fronton folyó háborúban a szövetségesek egyetemes szempontjai mellett külön orosz politikai érdekeket is érve nyessitenek. Mondhatnánk, hogy ott Oroszország külön háborúja is folyik a központi hatalmakkal, de különösen a monarchiával, melynek legyürése az orosz politika egyik sarkalatos tétele. Objektíve megállapítani, hogy a politikai motívumok mindig ott voltak az orosz operációkban és nem egyszer háttérbe szorították a katonai szempontokat is. Csak az 1916. tavaszának eseményeire gondoljunk, mikor az orosz hadvezetőség Krakó helyett a Kárpátokba vonta össze egész túlerejét és dolgoztatta támadó energiáját. Ha hallgat rájuk, egész más lett volna a katonai helyzet. Szerbia ott veszett el a kárpáti csatában, mert ott alakult ki Bulgaria átasioglatása a középponti hatalmak mellett.

— Az orosz hadvezetőség is belátta ezeket a hibákat és reparálni akarta, de elkéselt vele. Nekünk hallgatólag helyeselnünk kellett Oroszország minden lépését, mert helyzetet, erőforrásait, társadalmának vezető gondolatait ismerve, tudtuk, hogy a velünk való összeműködés mellett saját céljai is vannak és ezek érdekében kell mozgatnia tömegeit. Az orosz nép tanatizmusa nem ismeri a londoni egyezmény tételeit, sem az európai helyzetet, tehát orosz célokat, nemzeti idealokat kellett megoszlottatni előtte. Hogy most Bukovinában állnak az orosz hadak, az apatikus orosz társadalom fölvilványozódott, energiái ismét működni kezdenek, ami rendkívül sokat jelent a mi törekvéseink szempontjából. Az orosz nem érti meg azt, amit a nálánál műveltebb és kultúratosabb angol, vagy francia megért, hogy vannak közös célok és tervek. Ezeket a közös célokat pedig csak a nyugati harotéren lehet elérni, s ezért osztrangua kell hozni a keleti operációkat a nyugati harotór művelésével. Oroszország erőtesztelési az osztrák és magyar fronttal szemben nagyobbak, mint a németek hárévonalan. Bukovinában az orosz társadalmat győzte le az orosz kormány, ennek széksziszát és apátját. Az osztrák-magyar monarchiával szemben elérhető sikerekkel Oroszország azt bizonyítja, hogy a maga ideáljaiért ontja vérét.

— Mindezek dacára azonban be kell látnia az egész világnak, hogy a nyugati front minuenek előtt való. Itt dől el minden s a többi aróvonalon legelőbb csak tesermétesítik a nyugati frontot. Oroszország folytathatja külön háborúját, de ezzel csak politikai sikereket érhet el, a döntést soha nem hozhatja meg.

„Gyönyörűség a német népnek a háboru.”

(Háboru a háboru után.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 25.

A háborúról kialakult vélemények között mindenestre a legbátrabb, mondhatnók a legmerészebb Steinmann-Bucher, híres német nemzetgazdaságtani írónak a véleménye, amelyről ma szinte egész Németországban beszélnek. E véleménynek tekintélyt ad írása, ki a német nagykereskedők központi egyesületével a legszorosabb viszonyban van, s kinek megállapításai bármennyire különösek is — az érdekesebb körök érdeklődésére tarthatnak számot. Pélig ez a vélemény páratlan a maga nemében, nem annak igazságát emberi- és kultúrpolitikai szempontból sem hajlandó. Már a kiterjedt vitaközös tárgya lett a neves írónak egykori véleménye, s e jú 22-én a berlini egyetem híres professzora, Vetter dr. meg is felelt erre a német nép nevében. Mivel azonban mindkét vitaközös fél a német nép közhangulatából indult ki, s véleményét, mint a nép lelkeben kialakult véleményt adja elő, nem tartjuk érdekesnek a két kiváló ember közötti ismertetést, annyival inkább, mert ezek a kérdések, melyekről a vélemények itt leszámoltak, szinteg egy másik pontjában a magyar népielképzet is közös vonásokat tartalmazhatunk.

Steinmann-Bucher véleménye szerint a háborus konjunkturák következtében úgy az állam, mint az egyesek nemcsak szükségét nem szenvednek, hanem sokkal inkább jelentős előnyökre tettek szert, sőt rájuk nézve a háboru voltaképpen pompás tüzet, s éppen ezért a nép nagy többsége a háborut iparának hajlandó tekinti és pedig a legpompásabban jövedelmező iparának. S a legkülönösebb, hogy az észzés nem egyéni, nem különleges, hanem általános és meggyező a nép minden rétegében, míg ellenségeinknél csak a háboru haszonlesőinek egy kis köre az, mely az egyéni érdekek kielégítésére, s a viszonyok kiszákmányolására törekszik. A háborus tüzet az egész német nép érzésében úgy éli, mint amely elviselhető, vagy közel áll az elviselhető állapothoz, sőt még elviselhetőbb volna, ha a német vér oly nagy áldozataival nem volna összekötve, s ha az állampolgárok egyik csoportját, a hivatalnokokat, a háborus konjunkturák nem kinosnák meg annyira. De a békés német nép, amely négy évtizeden keresztül nem ismerte a háborut és ezalatt a nyugodt, türelmes, békés munkába beledolgozta magát, mondhatnók örömet talál a háboruban, sőt bátran állítható, hogy hajlandóságot érez „gyakrabban, mint eddig” forszírozni a háborut, ezt a jövedelmező ipart. És egészen bizonyos, hogy hajlandó volna a „tenger ura” ellen szar vegnöküli harcot is folytatni.

Vetter dr., a berlini egyetem nemzetgazdaságtani professzora ezekre a hallatlanul merész fejtegetésekre a következőkben válaszol:

— Nagyon nehéz az ilyen könnyelmű s a dolgokat egyenesen fejük tetejére állító véleményekkel szemben udvariasnak maradni. Nem tudjuk, hogy néhány szük körben élő s a konjunkturákkal megegyezett ember nem talál-e gyönyörűséget a háboruban s nem hajlandó-e gyakrabban, mint eddig a háborut iparnak tekinteni, de az e léle személyek lelkismeretlenségével szemben még a szemrehányás is enyhe cselakedés. Mégis határozottsággal állíthatjuk

azonban, hogy nemcsak egyes csoportok, de a békés német nép a maga egészében is tiltakozik a háborus kejelgesnek szemérmetlen vádjá ellen. Én nem vágyakozik más után, mint egy b. cs. cs. cs., de tartós béke után. Ha azok az érdekeltségek, akiket Steinmann-Bucher ur itt képvisel, másképp gondolkodnak, annál rosszabb rájuk nézve, különösen ha a „lövészárkok háborus vágyaival és igényeivel” hasonló véleményben vannak, mint protektorok. Nevezett író ur úgy vélekedik, hogy az ottan fenn maradtak számára inkább volt kényelmetlen az élet, mint a csukaszürkük tömegei számára s így ezek kívánatosnak tartják, hogy mennél tovább tartson a háboru. Hogy az ottan maradtak többet szenvedtek volna, mint a mi fronton levő harcosaink, okatlan vélemény. Ha Steinmann-Bucher ur ebben a pillanatban a tényeknek ilyen megnamításával a „háboru iparának” tovább fejlesztésére gondol és a lövészárkok igényeiről, ilyen kicsinyítőleg vélekedik, ez legteljesebb az ő saajátosságos ideológiája lehet arról a világháborúról, amely vérben és egyéb javakban olyan hatalmas áldozatokat kíván.

Békét hirdetett, háborut csinált.

(Sassonov a sokszinű.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, július 25.

Sassonov Dmitrijevics Sergej 1868-ban született Rjuzan kormányzóságban, ahol az apja gazdag földbirtokos volt. Előbb ő is gazdálkodott és csak később lépett a diplomáciai pályára. Hosszu ideig a vatikáni orosz követség titkára volt, Isvolski, Tseborykov, Guosszov és Narisonkin alatt. Ősi nemessége és oridox páneztávizmusa gyorsan előre juttatták. 1909. májusában mint Isvolski adiatusa Pétervárra került és csakhamar az udvar kegyence lett, mert a felesége Stolypinnak, a mindenható miniszterelnök feleségének a nővére volt. Mint ahogy a külügyminiszter sokat volt uton. Sassonovnak alkalma nyílt, hogy a külügyeket önállóan vezesse. A cár nagyon szerette és 1910-ben különös köszönetét fejezte ki neki szolgálatáért, ami feltűnő kitüntetés számba ment.

1910. szeptember 18-án lett külügyminiszter. He ges lett és többször vissza kellett vonulnia hatalmas birtokaira. 1911-ben megoparáltak. Hosszabb ideig Davosban üdült. Visszaakart lépni hivatalából, de a cár nem engedte.

Alig, hogy külügyminiszter lett, elkísérte a cárt Poidambá, ahol ez a német császárral találkozott. A miniszter ekkor a német hírlapírók előtt kijelentette, hogy minden függő kérdést megvitattak és az eredmény úgy a német, mint az orosz érdekeket kielégíti. A német politikai vezetők tudják, — mondotta — hogy Oroszország jó szomszéd, teljesítette kötelességét és ezért nincs oka, hogy elváljék Franciaországtól, sem pedig arra, hogy felponna a személyes viszonyt Angliával. Hogy a Balkán békéjét biztosítsa Oroszország, nagy öszszegyet áldozott a török—bolgár háborúra. Németország ezt nagyra becsüli és nem fogja sohasem Törökországot támogatni, barnol akar-

ná is ez az általános békét megzavarni. A berlini találkozás tisztázta a perzsiái kérdést is és a vasuti érdekek kölcsönösen kielégítettek.

1913-ban becsapta a világot egy békés gesztusával. Megszakított minden összeköttetést a Novoje Vremjával, mert ez uszított a monarchia ellen és felhatalmazta Gicost, a bécsi nagykövetet, hogy ezt közölje a bécsi kabinettel és hogy az orosz kormány teljesen távol áll a lap osztrákellenes kirohanásoktól. 1913. áprilisában békebeszédet mondott a Dumában és hangsúlyozta, hogy Oroszország és a monarchia kormányainak sikerült a békét biztosítani az által, hogy vezérkő elveket teremtettek arra az esetre, ha az érdekek egymást érintene.

Ugyanez év júliusában és augusztusában látogatta el Poincare és a német kancellár Pettervárra és tárgyaltak Sassonovval, aki szeptemberben Londonba utazott, ahol Greyvel balkán-kerdeseket tárgyalt. Grey a harmas szövetséggel együtt megakartta akadályozni a balkán háborut. Sassonov október elején Parizba utazott és a francia miniszterelnökkel együtt fogadta Bulgaria, Szerbia és Görögország követeit és világá kurtolta:

— „Bármilyen vészedelemet hozzon is holnap a Balkán, már most világos, hogy a francia—orosz szövetség és a harmas entente készek azt a békés szerepet betölteni, amelyek céljárt a szövetség létrejött és hogy a jelenlegi viszonyok közt a harmas szövetség is támogat bennünket a közös cél érdekében.”

Oktober 8-án Berlinbe utazott, hogy visszaszadjja Bethmann-Hollwegnek a vizitet.

November 13-án tudtára adta a pétervári szerb követnek, hogy Oroszország nem foglal állást az Adriai kikötő kérdésében, hanem a döntést az osztrák-magyar-szerb tárgyalásokra bizza, támogatja ugyan Szerbiát, de csak addig, míg ez nem tanusit ellenséges magatartást a monarchia iránt.

A monarchia demarsát megelőzőleg Poincare Pétervárott volt és Sassonov általánosan tárgyalt Vivianu francia miniszterelnökkel, július 24-ikén kijelentette az orosz kormány hogy a szerb konfliktusban nem lesz közönyös. Biz már az európai béke vészedelemét jelentette. A szakítás napján Spalajkovits pétervári szerb követ hosszán érkezett Sassonovval és teljesen meg volt elégedve a miniszter kijelentésével. Még emlékeztet Sassonov két-szinű szerepe a mozgósítás előtti napokon. Míg a cár a német császárral tárgyalt, Sassonov és a kormány elrendelték a mozgósítást. De úgy ő, mint a börtönben ülő Suchomlinov hadügyminiszter becsületeszavukat adták a német nagy követnek, hogy Oroszország nem mozgósított. Néhány napot akart es a ravasz róka nyerni.

Sassonov büszke volt arra, hogy Oroszországot is ő vitte bele a háboruba. Azzal hitgette azt a becsületes országot, hogy a közbelépése megrövidíti a háborut. Amilyen igazak voltak a béke beszédei, oly igaz volt ez is.

Tisztelettel kérjük

azokat a t. tábort előfizetőinket, akiknek a tábort postaszámuk megváltozik, hogy egyidejűleg a régi tábort postaszámukat is írják meg, mert ellenkező esetben a lap pontos küldésében fennakadás állhat be.

Békeoptimizmus az entente fővárosaiban.

(„Oszre vége lesz a háborúnak?” — Elégedetlen a francia vezérkar a szövetségesekkel.)

Saját tudósítás telefontelegráfjaink által.

Budapest, július 25.

Berlin. Az orosz határozó jelentik: A Nowoje Wremja értekezése szerint Londonban, Párisban és Pétervárott ezidő szerint nagyobb békeoptimizmus észlelhető, mint bármikor. Az egész világ — írja a lap — azt állítja, hogy őszre vége lesz ennek a verpacarlásnak. Ez az optimizmus főleg a következőkre támaszkodik: Először a háboruban augusztusban döntés lesz. Aml ezután következik majd, az már bevezető legyverszűnet lesz. Azon véleményen vannak mindenütt, hogy a nagy offenzíva egyik vagy másik irányban meghozza a döntést. Másodszor: a nagy offenzíva járó veszteségek mindkét részen kimerülést idéznek elő. A békepropaganda is kétségtelesen fokozódott, Péterváron, Párisban és Londonban. Azonban a békepropaganda maga még nem csinálja meg a békét.

Amsterdam. Párisból jelentik: A francia vezérkar nagyon elégedetlen azzal a csekély előrehaladással, me-

lyet az angolok eddig a Somme mellett elérték. Az angolok térnyerése — úgy mondják — jelentéktelen. A francia tisztok a verduini eredményről azt tartják, hogy azt értéktelenné teszi az a roppant veszteség, amibe az került. Franciaország nem bánna, hogy úgy kimerült emberanyagával, mint Oroszország, a németek pedig dacára a rendkívüli nagy erőparálásnak egy lépést sem hátrálnak. A németek ellenállása tehát nem tört meg. Ha Franciaország szövetségesei komolyan segíteni akarnának, akkor erejüket meg kellene tiszerezni. Míg ez lehetetlen, addig hiába való minden reménykedés.

Hamburg. A lapok jelentik Párisból: A francia picardiai offenzíva: Verdun felmentése céljából átmenetileg felbontott.

Rotterdam. A Daily News haditudósítója jelenti az angol főhadiszállásról: Posierétől keletre kiderült, hogy a tüzérség a német drótakadályokat nem vágta kellőképpen szét és ennek következtében az angolok előrehaladását az erős német géptyűzélés tartja.

Lugosi bankbotrány.

(Az Iparbank ügyészenek bűnpere.)

az Aradi közlony tudósításai.

Arad, július 25.

Evek óta foglalkoztatják egyes lugosi pénzüntézetek ügyei a bíróságokat és évekig tartó további eljárásokra van még kilátás. Jelenleg éppen az Iparbank van soron. A bank ügyésze áll a bíróság előtt, hogy megítéljen el nem számolt összegek tömkelegéről. Mint tanúk leginkább igazgatósági tagok és felügyelő bizottsági tagok szerepelnek. Olyan emberek vannak ezek között, akik a bank más ügyeiből kifolyólag maguk is vádlottak már, vizsgálat folyik ellenük a tárgyaláson majd a bank-ügyész lesz a tanú. Így mossa most az egyik kés a másikat, minthogy a kölcsönös közmonosság elve egyik-másik manipulációnál is érvényesült.

A lugosi Iparbank szennyese akkor került először napvilágra, amikor a bank főkönyvelője, Klein Gyula, 1914-ben százhatvankétezer korona elcsikkasztása után megszökött. Akkor indult meg a lavina, mely törvényszéki tárgyalásokhoz és felszámolásokhoz vezetett.

A bank eredetileg harmincezer koronás alaptőkéjű szövetkezet volt és 1905-ben alakult át részvénytársasággá úgy, hogy hatvan-ezer koronára emelték az alaptőkét.

A kis ipar támogatása volt eredetileg zászlójukra írva és ehelyett szenvedélyei vetették rá magukat az igazi banküzletre. Iparbank létükre földet akartak spekulálni és 40.000 koronáért megvették Tagányi eszednek kraszofüzesi birtokát. A birtok — dacára annak, hogy másik negyvenezer koronát vertek bele beruházásokra és feljavításokba — nem jövedelmezett semmit. Hogy azonban ezt a részvénye-

sek elől eltitkolják: a jobb jövő reményében évről-évre fiktív összeget tüntettek fel jövedelemnek. Volt azonban még számos olyan üzlete az Iparbanknak, melyek láttára minden szakszember saorjyűködve csapta volna össze a kezét.

Most következik el az a korszak, amikor a bank élére a Pártos-család kerül. Pártos Jenő dr. lugosi ügyvéd arra a gondolatra jutott, hogy más ügyvédek példája szerint szerz magának valami jövedelmező bankügyi állást. Körülnézett a lugosi bankdeungelben és szeme az Iparbankon akadt meg. Az Iparbank, amely immár kétszer emelt alaptőkét és jó, erős vállalkozásnak tevétt előtte, nyére volt. Tervének kiviteléhez úgy fogott, hogy összebaszát családjával, rokonságával, s ezek lassankint, titokban megkezdtek az Iparbank részvényeinek az összevásárlását. Az ügy nagy-szerűen ment, ugyannyira, hogy mikor 1907-ben a bank rendes közgyűlését hirdette, az alapszabályoknak megfelelően a legtöbb részvényt a Pártos-család tagjai és rokonai helyezték letébe. Könnyű dolog volt astán nekik a közgyűlés ügyeit úgy intézni, hogy a választás megejtése után Pártos Armin került ki vezérigazgatónak és Pártos Jenő dr. bankügyésznek.

Bár a vezetőség egy része új volt: a rendszer a régi maradt. A bank továbbra is kötötte a nem neki való üzleteket. 1908-ban új főkönyvelőt kapott az intézet. Klein Adolf igazgatósági tag fiának, Klein Gyulának a személyében. Klein Gyula Nagyváradról jött a lugosi Iparbankhoz és ott — mint később a vizsgálóbíró előtt vallotta — már valóságos rendszeres lopásra talált, melyet egyszerűen csak folytatótt. Láta, hogy előtte már mások is lopak, láta azt is, hogy a bank ügyésze a bank részére behajtott pen-

zekkel nem számol el, láta, hogy senkit sem von felelősségre, elhatározta tehát, hogy ő is „szaporítja” a jövedelmét. Ha a falusi paraszok váltót jöttek fizetni, prolongálni, az összeget egyszerűen zsebrevágta, a váltót pedig a bank tárcájából eltüntette. A többi aztán már csak könyvelési manőver volt. Megtörtént az, hogy az Osztrák-Magyar Bank fiókjára szóló oszket állítatott ki az igazgatósági tagokkal — egyszer például egy ötezer-nyolcszáz koronáról szólót — és azzal az ürüggyel, hogy „az a gazember szolgál megint oszavarog és nincsen a bankban,” maga ment el a pénzért, felvette azt, de az Iparbank pénztárána nem szolgáltatotta azt be s a bevételést a könyvekbe se vezette be. Mikor végre a számadásokban a utány elussolására az összeget mégis csak kellett szerepeltetni, azt tette, hogy egy nyolcvan koronás tét els ötezer-nyolcszázról írt.

Több évi lopás és sikkasztás után Klein Gyula elhatározta, hogy működését növelni fogja. Ebből a célből rávette az igazgatóságot újabb alaptőke emelésre.

Ez az 1912. év elején tartott közgyűlésen végbe is ment. Ismét kétszeresre: kétszáznegyven ezer koronára emelték fel az alaptőkét. 1912-ben más nevezetesebb esemény is történt. Májusban nagy árvíz volt Lugoson. Az árvíz behatolt a lugosi Iparbank helyiségeibe is és mellnyi magasságban állott ott. Mikor az árvíz eltakarodott: sok olyan iratot, pénzüri tanúsítványt vitt magával, mely később bizonyíték lehetett volna a bíróság kezében. Hogy a víz munkáját ki segítette elő az eltüntetés körül: az nem derült ki. Tény azonban, hogy maga Klein az árvíz előtről olyan sikkasztásokat ősmert be, amelyeket bizonyítékok híján nem lehetett volna rája bizonyítani, pedig bizonyos, hogy ezeknek a bizonyítékoknak léteznük kellett.

Az újabb tőkeemelés és az árvíz után Klein Gyula még merészebb lett. Ugy látatik azonban, vakmerősége túllépte az elővigyázatosság mértékét, mert valami felfedezéstől megijedt és 1914 tavaszán megszökött. Az első pillanatban 70.000 korona elcsikkasztását állapították meg, később rájöttek, hogy a hiány nagyobb százhatvan ezer koronánál, ahogy azt Klein elfogatása után be is ismerte. Klein nem bujdoshatott sokáig. Faccsádon elfogták. Amíg a vizsgálat folyt el-lene: kitört a világháború. Klein rokonságának sikerült a bankkal valamelyes megállapodásra jutni s az visszavonta a feljelentést. Így esett meg, hogy Klein a mozgósításkor mint tartalékos tüzérhadnagy vonult be. A harc-téren főhadnaggyá lépett elő. Közben azonban a bank meggondolta a dolgot és Klein Gyula ellen hamisításért is tett feljelentést. Ennek következményeként Kleinnek is kellett mona-nia főhadnagyi rangjáról s most mint tüzem-ster szolgái a harc-téren. A háboru után majd a törvény elé kerül.

Ugyancsak 1914. májusában tett az Iparbank Pártos Jenő dr. ellen is feljelentést. A feljelentés az volt, hogy az ügyész nem számolt el nagyobb összegeket. Szenzációja volt akkor ennek az ügynek az az epizód, mikor a temesvári pályaudvaron Halász lugosi bűnügyi rendőrkapitány a székében levő Pártos drt letartóztatta és Lugosra kísérte. Pártost később szabadlábra helyezték, de a vád lényegében es mit sem változtatott.

Es az Iparbank letelése csuszása ettől kezdve rohamos sebességgel indult meg. Egy rend-kívüli közgyűlésen kimondták a felszámolást. A törvényszék előzőre nem hagyta jóvá. Aztán újra kimonaták a felszámolást, amely

most folyamatban is van. A felszámoló bizottság tagjai: Schiessler Zsigmond, a Délmagyarországi Bank igazgatója, Rudály Adolf, a Kassai Takarékpénztár főkönyvelője, Gross Sámuel, Pártos Armin, Fruhwald Lajos és Epstein Sándor. A betevők kilenvennyolc százaléka már teljes vette hiánytalanul a delétjét. A részvényesek azonban az utolsó tíz- től elvették pénzüket. A Pártos-családnak a tizenhatszáz darab részvény közül tizenkétet sem érnek. A felszámoló bizottságnak az a reménye, hogy a háború után sikerül a krassóiúzesi birtokot eladni. Közben az ügyész több igazgatósági tag ellen vádat emelt. A perek egész gorgetege következnek még.

Műselyem foaleffek.

— A legutolsó háborús divat. —
Saját tudósítók telefontelefonese.

Berlin, július 25.

Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában megemlékeztünk arról a rendeletről, amelyet a német kormány adott ki a női ruhaszövet kimé- lés végett. Egyszerűsített megemlékeztünk a női ruhák formájában és anyagában beállított változá- sokról, mert valószínű, hogy a rendelet a jövő téli női ruháinak szabására, mintájára és anyagára lényeges befolyással lesz. Multikori cikkünknek mintegy folytatásaként most a háborús szövet- anyagokról mondunk el egyet-mást.

A női ruhák formája mellett a feldolgozásra kerülő ruhaanyagok azok, amelyeket az anyag- felhasználásról kiadott rendelet a legközelebről érint. A korlátozó vélemények a ruha hosszúsá- gáról és a szabásformákról természetesen befolyás- sal vannak az anyag szövésére vonatkozólag is. A jövő téli divatját még inkább, mint eddig, jelle- mezni fogja a szövés finomsága, különösen azok- nak az anyagoknak a szövése, amelyek nem es- nek a korlátozó rendelet hatása alá. Ilyenek a természetes és műselyem. Ezek már az utolsó té- len és a folyó nyáron nagyon is erősen előtérbe léptek és a jövő divatot még nagyobb mértékben uralni fogják. De emellett egy dolgot szem előtt kell tartani, hogy a német selyemfonó gyárak elégséges nyersanyaggal rendelkeznek, hogy a lényegesen megnövekedett igényeket kielégítsék. Meg egy más szempont is tekintetbe jön: a se- lyemnek óriási áremelkedése. Erről és arról az irányatról, mely a jövő divat anyagát a selyem- ben keresi, egy nagy selyemszövő gyár vezetője a következőkben nyilatkozott:

A selyem anyagok minden fajtának ára, a háború kezdete óta kétszeres 100 százalékkal emel- kedett és ez az emelkedés különösen az utolsó hónapokban szokott ilyen magasra. Ennek az enormis áremelkedésnek oka nyilvánvaló. Elő- ször is a nyers selyem nagyon megrágult, Olasz- ország az utolsó évben nagyon keveset termelt, a rendes mennyiségnek alig kétharmadát úgy, hogy a megnövekedett kereslet erősen hatott az árfej- lődésre. Az utolsó időben azonban mintha egy kis áresés mutatkoznék. Ez azonban kiegyenlítő- dik a festés drágaságával, amely a fekete selyem- nél 250 percentet, a színesnél pedig 150 percen- tet jelent. S így noha a selyem ára kétszerese a békeidőnek, a gyárosok és kereskedők még nem keresnek mellette annyit, mint a régi olcsóbb árak mellett kerestek.

Ami a selyem anyagok jövő divatját ille- ti, a taff és a taffszerű szövetek, amelyek jelen- leg divatosak, kissé háttérbe fognak szorulni. Helyükre puhább szövésű anyagok kerülnek majd, mint atlasz szerű granadin vagy szatin granadin. Ezekhez színes moiréselyem járul szegély és óv- granát. A granadin szövetek sokkal inkább szol-

gálják a téli célt, mint a könnyű taffok. Bluzok számára a Crepe de Chine lesz a keresett anyag.

A fődolog azonban az — amint a német szak- emberek mondják, — elégséges nyers anyag áll rendelkezésre, amely még pótolható, „török selyemmel”, az úgynevezett Brussa-selyemmel.

H I R E K. LEGÚJABB.

Érkezett éjjel 2 órakor.

Minden fegyverképes orosz bevonul.

(Óriási vereséget szenvedett az ellenség Hindenburg csapatától.)

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik a Pester Lloydnak: Az oro- szok az alsó Lipa szakaszon a Stry- pa kanyarulatától a Lipa torkolatáig naponta újabb tartalékok bevonásá- val támadnak. De támadásaikat visz- szavertük. Berescektől délre heves harc folyik. Tovább északra, Luba- cevkától dényugatra nagyobb orosz lederítő osztagok tütek fel, mely arra vall, hogy újabb orosz támadá- sok várhatók. A Dnyesztertől délre is tolyk a harc. Az oroszok Obertintől nyugatra előrenyomulni igyekeztek, de tüzerségünk visszaverte őket. V többi szakaszon nem volt fontosabb esemény.

Stockholm. Moszkva város tanácsa a Kuropatkin-hadse- regtől utasítást kapott, hogy hat nagyobb városban tizezer- tizezer egy felállításáról gon- doskodják. Óriási sebesült szá- litmányok vannak utban Rigá- ból Moszkva felé. Rigában e- xórházak annyira túl vannak zsúfolva, hogy a súlyos sebe- sülteket is a földön fekvő szalmazsákokra helyezték el. A nagy veszteségek pótlására folyton újabb behívások van- nak folyamatban. Az elmúlt héten az idősebb évfolyamok összes besorozott legénységét behívták. Császári rendelet a veszteségek pótlására elren- delte, hogy az összes orosz kormányzóságokban a fegy- verképes férfiak valamennyien bevonuljanak. (Kuropatkin had- serege Hindenburggal áll szem- ben. A szerk.)

Berlin. A Berliner Tageblatt je- lentik a tóhadiszállásról: A rigai fron- ton csapataink többszörös túlerővel állnak szemben, amelyek azonban egyet- len egy árokra sem tudtak eddig el- tolni. Az ellenség a legutóbbi időkhig mindig újabb hadosztályokat küldött harcra, de most már a megvert ezre- dek maradványait kergeti előre.

Anglia főnemeseinek pusztulása.

(Elesett angol arisztokrata.)

Az Aradi Közlöny telefontelefonese.

Arad, július 25.

A háború egyre nagyobb számmal szedi áldozatait az angol arisztokrácia tagjai közül is; míg van ma már tőri család, amely gyászt ne öltött volna a francia vagy a fland- riai harctéren hősi halált halt fiatal hozzá- tartozóért.

A legújabb veszteséglisták megint több arisztokrata elesét hozzák hírül. A halottak között van Charles Walter Palk, a hamshirei ezred hadnagya, Lord Haldon fiatalabb fia. Hősiességéért számos hadiéremmel dekorál- ták. Allan Graham Niven őrnagy, a northum- berlandi egyik ezred parancsnoka, július 1-én halt meg a harctéren szerzett sebesülése kö- vetkeztében. Fia volt Sir Oswald Braylis Ni- ven tengerészeti parancsnoknak és unokája Sir Charles Montauban Carmichaelnak. Egy srápnál ölte meg Guy Hermon Hodge ka- pitányt, aki szintén egyik legelőkelőbb tő- uri családnak volt a tagja. — Békeidőben Irországban volt az áhómáshelye és kü- lönösen a céllovészetben való páratlan ügye- ségével tűnt ki. Giebert William Morris, az angol király gárdaezredének hadnagya, ha- láláig öt testvérével szolgált hazáját és kirá- lyát. Legidősebb fivére hosszabb időn át szárnysegéde volt French főparancsnoknak. A worcestershirei ezred őrnagya, George Tucker e hónap 3-án esett el. A híres bengáliai ka- tonai kormányzóknak volt a legidősebb fia. Eb- ben a háborúban a Viktoria-éremmel tüntették ki hősiességéért, majd a Royal Humanity So- ciety medal-ját kapta több emberélet meg- mentéséért.

Az angol hadsereg vezérőrnagya, Clifford Baradnak Herbert nevű fia Sed ii Bahrainál halt hősi halált. Egy ir gyalogezred parancsnoka volt. William Mackenzie Campbell e hónap 7-én a harctéren halt meg, ahová már sebesülten került. Sebesülését Dublinban, az utcai harcok közben szerezte.

— A német császár utazása a keleti frontra. Kölnből jelentik: A keleti harctéren Kölnön keresztül utazó császár Kölnben kiszállt kocsijából. A pályaudvaron kocsiba ült s a Domba- hajtatott. Menetközben a közönség közül sokan felismerték és megjel- nezték.

— Salandra üdül. Luganóból jelentik: Salandra Varezbe érkezett üdülés céljából. A volt miniszterelnök a hirtapiróknak kijelentette, hogy hivatalába való visszatérése ki van zárva, ha csak valami váratlan dolog be nem áll. Boseit különben támogatói fogja.

— A miniszterelnök utazása. Budapestről jelentik: Tisza István gróf ma Maramaros és Beszterce- Naszód vármegyék meglátogatására utazott.

— Elismerés egy aradi urinőnek. Hesse Rudolf tábornagy, temesvári katonai parancs- nok dícsérő elismerésben részesítette Ferenczy Gyuláné született Buxbaum Emília főtestvért, aki mint betegápolónő úgy a debreceni Augustus szanatóriumban, mint az ott felállított német lazarét vezetőnője a legnagyobb buzgalom- mal, legelismerésreméltóbb lelkiismeretessé- gel kitüntette magát beteg és sebesült kato- nak ápolása által. Ezért a katonai parancs- nok neki a legfelsőbb szolgálat nevében a pa- rancsnokság dícsérő elismerését jelezte ki.

— **A hadihelyzet Máramarosban**
Máramaros varmegye főispánja a következő táviratot intézte a tegnapi napon Vajay Károly dr. kir. tan. szármári polgarmesterhez: „Hadihelyzet egészen megnyugtató, ennek folytán innen senki sem menekül. Menekülők elhelyezéséről gondoskodni szükségtelen. Főispán.”

— **Haza jörcsönység.** Dragoj Gyuláné, a marosszécsi állami elemi iskola tanítója je-tékonyesü előadást rendezett, amelynek jövedelmét 56 korona 50 fillért az Aradi Közlöny kiadóhivatalához juttatta el a vak katonák részére. Az előadásán megjelent közönség hazatias áldozatkészségért ezúton fejezi ki köszönetét. Farka György szakaszvezető Battonya ötven koronát küldött a hadiárvaik javára. Az összegeket rendeltetési helyükre juttatjuk.

— **Uj török vasut.** Konstantinápolyból jelentik: A nemzeti ünnep alkalmából megnyitották a Konstantinápolytól—San-Stefanoig terjedő vasutvonalat. Ez a vonal a helyi közlekedés céljait fogja szolgálni.

— **Zsákmányolt arany, Berlinből jelentik.** A Mowa hűbörze az elfoglalt Apomzon aranyat is zsákmányolt. Ezt a kincset eddig a nemet birodalmi bankban őrizték. A zsákmány bíróság ítélete alapján most a 739 ezer márkát birodalmi bank érc állományába bekebelezték.

— **Szerbia új kormányzója.** Zimonyból jelentik: Rémen báró tábornok az új szerb főkormányzó tegnap érkezett állomáshelyére. A pályaudvaron ünneplő tömeg várta.

— **Sebesülés avas közben.** Hágából jelentik: A Somme-offenzíváról szóló angol tudósítások egy csodálatos megfigyelésről is számot adnak. Eszerint az orvosok megállapították, hogy azok a katonák, akik a lövészárkokban alvás közben sebesültek meg, idegeikben nincsenek annyira megtámaszva, mint azok, akiket ébren ért a golyó. A Daily Chronicle arra a következtetésre jut, hogy az alomban kapott sebek kevésbé veszedelmesek az egész szervezetre, mert az alvás közben ki van kapcsolva az emberek idegrendszere.

— **A román vezérkar új főnöke.** Bukarestből jelentik: Beavatott körökben úgy hírik, hogy Siescu tábornokot a legközelebb a román vezérkar főnökevé nevezik ki.

— **Az angol gyalázkodás folytatódik.** Hágából jelentik: Az angol lapok szívesen nélkül folytatják a németek gyaláztatását, úgy, hogy már ki sem nyithat az ember londoni újságot, hogy rá ne akadjon szemcseszédett és képtelennél-képtelenebb vádakra, amelyekkel a németeket illeti. Az egyes közleményeket nem érdemes reprodukálni, elégséges, ha címüket felsoroljuk. Ime: Német brutálitás. Sebesült angol tisztet mint cselédlak. A német agyuk ele köve. A német katonák éheznek. Budor a német lódozókegében. Korbács a háboruban. A német kapitány szöges korbácsa. Hol bujkálnak a német tisztet.

— **A hadi árvaiknak.** Az Aradi Közlöny kiadóhivatala a gyámpénztárba 132 korona, azaz Egyszázharminckettő koronát fizetett be a harctéren hősi halált halt egyének árvái alapja részére, amely összeg a nevezett alaplál gyümölcsöző gyámpénztári kezelést rendeljük el. Ezen kimutatott összeg az aradi izr. fiú- és leány iskolába virág megváltás folytán befolyt 14 koronából, a honetói állami elemi iskola 8 korona, Zuckerman J. (Medgyesegyháza) 100 korona és Krausz Józsefné 10 korona adományából, kelet-

kezett, amelynek átvételét a midőn elismerjük egyben az Aradi Közlöny kiadóhivatala utján a nemes szívűből jövő adakozóknak köszönetünk nyilvánítjuk. Varjassy elnök.

— **Az entente díszmenete.** Luganóból írják: Az olasz lapok meg most is a francia nemzeti ünnep részleteiről közölnek lelkesedett tudósításokat. Szerintük a legnagyobb hatása a szövetséges csapatok díszmenetének volt. A menet élén a garde republicaine egy szakasza és a vezérkar haladt. Az első csoportot belga csapatok adták, melyek khakiszínű egyenruhákban vonultak fel. Nekik jutott a legzajosabb taps és a legtöbb virág. Az angol zászlóalj előtt a skót garda zenekara haladt, mely ujjmancsak recsegettette a dudákat. Az angol katonák között volt sok ausztráliai, kanadai, indus s valamennyienek jutott óváció.

— **De most — beszéli a Corriere —** méltóságos lépésekkel az orosz zászlóalj közeledik, melyet csupa oroszbel alitottak össze. Ez az első alkalom, melynél az oroszokat a párisi puotikum csodálatja meg. Az oroszokat tüzesen, szinte türemlenettel amiatt, hogy nem maradhatnak gyorsabban, a francia csapatok követik, melyeknek formaruhái szinte meg ott van a csatamezők sara. Itt is képviselve vannak a gyarmati csapatok, az arabok, marokkóiak, negerek. Egy óra hosszat folyton vonulnak el a nezők előtt a katonák, úgy hogy mire az utolsó csapat is elhaladt, az utca kövezete tele volt virággal.

— **Spanyolország szaporítja hadseregét.** Berlinből jelentik: A Vossische Zeitungnak jelentik Madridból: A hadügyminiszter reform-tervezetet terjesztett be, mely negyvenkétezer emberrel szaporítja a hadseregét.

— **A varsói rablóvilág.** Varsóból jelentik: Föltűnést keltő rablógyilkosság történt Raszinban, Varsó mellett. Az áldozat a polgari őrség parancsnoka, Hoffmann Károly. Hét rabló, akik től voltak fegyverkezve, éjszaka betört Hoffmann udvarára és kopogtatott az ajtón. Hoffmann nem bocsátotta be őket, hanem egy ingben főmenekült a padlásra. A rablók betörték az ajtókat és rálöttek Hoffmannra, aki súlyosan megsebesült. Egyik rabló erre késsel tömésztette Hoffmann hasát, úgy, hogy a szerencsétlen ember rögtön meghalt. A lövöldözésre megjelent a helyszínen iónádon Nisnea községi előjáró egy ejjeli őrral. Mindkettőt lövöldözéssel fogadták. A lövöldözés után az ejjeli őri is megsebesült. Időközben a község lakossága összecsoportosult, azonban a rablók mégis el bírtak menekülni. Két mar reggelben elugrott rablót, Walevskyt és Kornarszewskyt tegnap kivégeztek Varsóban.

— **Az apocbösszu.** (Dráma) **színház az Uránában.** Hosszu szünet után a színház egy művészeti ügyi drámaát mutat be, mely azonban sok mindenkiben eltér a szabvány köpek. Benne egyesül a orelakmány érdekessége, a kitalálás kiválóssága és gondolkodva arról is, hogy természetesen a vételek által az összebonyomas emelések. Az apocbösszu betörést tervez és ennek célja a társaság egy nő tagja lörbe esése a kizsármait áldozatos. A művet azonban sikerül a betörés, egy rendkívül találatos és ügyes detektív leleplezi az egész társaságot és ezzel egy nagy büntetéselmevny elkövetését akadályozta meg. — **A jövő évadban a következő művszámú színházokat fogja az Uránia kizsármagos joggal bemutatni:** Franchese Berini, Brea Morena, Hannu Wesse, Traumana, Panik, Mia May, Kalarso, Alva Neuss, Harry Piel detektív sorozatok, eredetű a Szarssa, Oliver, Union Meester és Bioskop minden termeket. 5

— **Értesítés.** Jacobi Gyula vizagázott fogtechnikus ezúton értesíti a n. é. közönséget, hogy a mai napon Karlsbadba utazott és műterme augusztus hó 25-ig zárva van. 3786

— **Underwood-gépiró** U gyorsíró szakiskola Zitter és Hollos cégnél, főpostával szemben. Ugyanott írásmunkák és sokszorosítások a legjutányosabban vállaltatnak. 4697

LEGUJABB.

Réggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Egy lépéssel sem jöttek előbb az olaszok.

Budapest. A Pester Lloydnak jelentik a sajtómaiszállításról: Az olaszok a front számos szakaszán neves harcban állanak, de senki sem értek el sikert. Azok a helysegek, melyeknek megszállását az olasz hivatalos jelentések hódításnak írték le, kivétel nélkül olyan pontok, melyeket az osztrak-magyar csapatok sem megszállva nem tartottak, vagy amelyeket mindentelbe beavatkozás nélkül urítottunk ki. Így az olaszok tegnap is a Sugana völgyől délre fekvő Cima-Maore területen, a Monte-Zebio környéken, a Stitsy-nagon, Borgotól délkeletre, a Kolle-nágo területen és az Isonzo hidtőállásokban, ugyszinten Montalconen át támadásokat intéztek, de valamennyit visszavertek. Ez útközetszerek egyike sem volt olyan pontokon, melyek a néhány het előtt jelentett osztrak-magyar front megrövidítése után, az olaszokra nézve tényerességek jelentene. A legtöbb szakaszon, így az Isonzonál és a Stitsy-nagonál meg lehet állapítani, hogy az olaszok ma is ama pontok ellen törnek nasztalanul, melyek ellen egy évvel ezelőtt irányítottak elkeseredett támadásokat.

TARKASÉGOK.

(Kellmetlen hír.) A háború alatt szép vagyoura tett szert egy aradi kiskereskedő. Ma már talán sértésnek is venné, ha „Krajzier“ bácsiának neveznek vevőit. Azonban a vasárió közönség tisztában van a nagy változással, huz előtte lett a szatócéből nagy vállalkozó és szinte nagyobb tisztelettel köszönti a hadseregszállító urat, mert bizony az lett a faluról bekerült vegyeskereskedőből. Ha ma valaki abból a községből főlkeresné a boltot, ahol pályafutását kezdte, hát biz nem ismerne reá. Mindenféle képen teljesen átalakult. Más a ruházata, a kinézése, a beszéde. Lakása pedig olyan van, hogy még álmában sem gondolta volna, hogy ő valaha ilyen előkelően fog lakni. Osaládja is alkalmazkodik a megváltozott körülményekhez, kávéházba, színházba jár stb. Ezelőtt egyszer egy héten mentek moziba. Van a hadseregszállítóknak egy 8 éves kis fiacskája, a család öröme és büszkesége, a Gabika. Ő olvassa fel naponta szüleinek az újságból a háborús híreket.

Az elmúlt héten a lapban nagyobb betűkkel ez állott:

— „Oszre vége lesz a háborúnak“.

A kis felolvasó boldogan sietett a jó hírt szüleinek tudatni. Azonban aminék milliók örülnének, annak a hadseregszállító a milliomos nem örvend.

— Elég! Ne olvass tovább! Ezek az újságok mindig boldonságokat írnak.

Igen, ez volt a hadseregszállítóknak első gondolata. Neki a közeli béke nem kelleme. Azóta Gabikának nem szabad felolvasni.

(Megnyert fogadás.) Az Isaszó frontól hazakereszt aradi szárlós mesélte az itt következő esetet:

A legutóbbi harcok alkalmával történt, hogy nagyobb transzport foglyot szállítottunk Triesztbe. Volt közöttük egy mosolygó arcú hadnagy, akiről azt beszélték, hogy embereivel együtt megadta magát. Természetesen mindenki a tisztre volt kíváncsi és nagy csoport vette körül, amidőn elfogatása részleteit mesélte el.

— A dolog úgy történt, hogy én több társammal egyenként 1000 lírába fogadtam, hogy embereimmel egy hónap múlva Triesztbe lesznek. Arról nem volt szó, hogy miként. Mithogy pedig most itt vagyok, a fogadást meguyertem...

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Arukiállítás Szófiában — magyar résztvevőkkel. Az osztrák-magyar kereskedelmi hivatalos körök a közel jövőben kereskedelmi és iparcikkéből arukiállítást akarnak rendezni Szófiában az osztrák-magyar-bolgár kereskedelmi kapcsolat megszilárdítása céljából. Akik valamely árucikkkel részt akarnak venni a kiállításon, jelentsék ezt be az aradi Kereskedelmi és Iparkamaránál augusztus 15-ig.

— A gazdák szükséglete és az új termés. A központi mezőgazdasági bizottság ma délután Kósa Rezső helyettes polgármester elnöklésével ülést tartott. Legfontosabb téma az volt a bizottságnak, hogy a földművelésügyi miniszternek az új termésből a gazdasági célokra visszatérhető mennyiséget meghatározó rendelet végrehajtását beszélték meg. A család-kommenció, az őszi vetésére és állattakarmányozásra visszatérhető quantumokat megállapították és erről hirdetmény útján tájékoztatja majd a tanács a gazdaközöniséget.

A szerkesztésért felel:

Hedynánszky Endre távollétében:

Stauber József.

NYÁRI SZÍNHÁZ

Szerda, 1916. július hó 26-én:

Rajnai Gábor vendégtellegével:

Egy karrier története.

Komédia 3 felvonásban.

Kezdés este fél 9 órakor.

NYILTTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget)

Gépirásban

alapos gyakorlattal bíró férfi, vagy nő 1—2 órai délutáni és 1—2 órai esti foglalkozásra alkalmazást nyer. Gyorsíró előnyben. Személyes jelentkezések a kiadóhivatalba kéretnek.

Steiner és Goldschmidt

Hadi Termény Részvénytársaság

szerződéses megbízottjai

az ország bármely részében

mindennemű gabonát vásárolnak.

Előre gondoskodásunk folytán abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy megbízóinknak azonnal rendelkezésre bocsájtjuk a szükséges üres zsákokat.

Meghívó.

Az Aradi Chewra Kadisa az üresedésben levő alelnöki és két tisztségi előjáról tisztség betöltése céljából az 1916. évi július hó 30-ik napjának d. e. 8 órájkor a hitközségi tanácssteremben

rendkívüli közgyűlést tart, amelyre az egyesület tagjai eseten meghívotnak.

Arad, 1916. július hó 15.

8871

Weisz Dávid, s. k. Dr. Nemess Zsigmond, s. k.
a Chewra Kadisa elnöke. hitk. elnök.

Eladom, esetleg társat keresek

tölgyfa-erdőhöz,

melyben kevés bükk- és gertyánfa is van. — Cím:

Serbán János

Tiszafalva, u. p. Nagyhalomgy (Aradmegye.)

3524—1916. pm. sz.

Hirdetmény.

Közhiré teszem, hogy a rixnek kilogrammonkénti árárt 1. hó 22-től kezdve 2 kor. 80 fillérben állapítottam meg.

Aki ezen összegnél drágábban árusít vagy vásárol, kihágást követ el 600 kor. pénzbüntetéssel és 2 hónapig terjedő elzárással büntetettik.

Arad, 1916. július hó 22-én.

Varjassy, polgármester.

Jó családból való leány,

akinek szép írása van és németül is tud

HAJÓS ÁRPÁD

laboratóriumában felvétetik.

Ha tyukszeme van és gyötri nagy kin,

A legjobb gyógyszer az Anagallin.

Ara utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájüreget deszficiálja, utólsó igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerkek kizárólagos készítője és egyedül nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrassy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, láb-badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer, finom fűszeres ízű, szon-gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegnek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

özv. Szalkai Arminné

hímző és fehérnemű üzlete, előnyomda Arad, Weitzer János-u. 13. (Főpostával szemben.)

Női és férfi, gyermek kelengyék, intézeti és kórházi fehérneműek, legfinomabb anyagból, színes és fehér hímzések. Fehérnemű varrások olcsó árban készülnek. — Uri leányok fehérnemű varrás, hímzés és szabás tanítására felvétetnek. 8418

Lapkihordó pár felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

5721—1916.

Hirdetmény.

A mai naptól kezdve a kenyér legmagasabb árát a következőleg állapítom meg:

I. Kenyérlisztből készült kenyér árai: 1. Sütőknél nagyban eladásnál negyvennégy fillér kgm-onként. 2. Kicsinybeni eladásnál 48 fillér bárhol.

II. Főzölisztből készült kenyér árai: 1. Sütőknél nagyban eladásnál 61 fillér kgmonként. 2. Kicsinybeni eladásnál 66 fillér kgmonként bárhol.

III. Nullás lisztből készített kenyér árai: 1. Sütőknél nagyban eladásnál 1 K 02 fillér. Kicsinybeni eladásnál 1 K 06 fillér bárhol.

A nullás, vagy főzölisztből készített kenyér mineműsége a kenyéren feltüntetendő, nemkülönbön a kenyér sulya. Kevert lisztből készített kenyeret bármily elnevezés alatt forgalomba hozni tilos.

Ezen árszabályban foglalt legmagasabb árak a kenyérfarusoknál látható helyen kiirandók.

Aki a kenyeret a fent meghatározott áron felel hozzá forgalomba: amennyiben cselekménye súlyosabb beszámítás alá nem esik: kiágást követ el és 2 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1916. július hó 24-én.

Varjassy, polgármester.

15290—1916. kh.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy a m. kir. Ministerium 1786—1916. M. E. sz. rendelete a csontok és csonttermékek forgalomba hozatala tárgyában lényegileg a következőképp rendelkezett:

A csontok forgalmát a Csontközpont r. t. Budapest, V., Mária Valéria-u. 12. sz. I. em. közvetíti.

Jelen rendelet rendelkezései alá esik bármilyen fajtájú csont, nyers vagy főtt állapotban.

Nem vonatkozik a rendelet a mészáros- és a hentesüzletekben továbbá a konzervgyárakban nyert azokra a csontokra, amelyek közvetlenül étkezési célokra szolgálnak.

Csontot csontfeldolgozó vállalat részére eladni és ily vállalatnak csontot beszerezni csak a Csontközpont útján szabad.

Aki bármily fajtájú csontból 100 kgot meghaladó mennyiséggel rendelkezik, köteles készletét a Csontközpontnak haladéktalanul s ezentul minden hó első napján pontosan bejelenteni.

A bejelentéshez szükséges úrlapok a Csontközpontnál, valamint a kereskedelmi és iparkamaráknál kaphatók.

Csont zsirtalanítással foglalkozó vállalatok kötelesek bármilyen fajtájú csontzsirtkészletüket a Csontközpontnál bejelenteni.

Csont zsirtalanítással foglalkozó üzemek kötelesek bármilyen mennyiségű csontzsirtmennyiséget a Csontközpontnak eladni. A csontzsirttal való minden más irányú rendelkezés tilos.

Csontot enyvtelenítő vállalatok meglévő bármilyen fajtájú csontliszt és szaruliszt készletüket kötelesek a Csontközpontnál bejelenteni. Csontot enyvtelenítő vállalatok kötelesek meglévő csont- és szaruliszt-készletüket, valamint ezentul nyerendő készleteiket a Csontközpontnak eladni.

100 kg-nál nagyobb sulyu csontot, továbbá bármily mennyiségű csontzsirt, csontlisztet, szarulisztet, csontdarát, stb. vasuton, hajón vagy gépkocsin csak szállítási igazolvánnyal lehet szállítani.

A csontok, csontzsirt, szaruliszt és csontlisztért a Csontközpont által fizetett legmagasabb árak jegyzéke, valamint a jelen rendelet teljes szövege hivatalom iparügyi osztályánál hivatalos órák alatt bárki által megtekinthetők.

Jelen rendelet megszűni hat hónapig terjedhető elzárással és 2000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtandak, készleteik pedig elkoboztatnak. Az elkobozott készlet értékének 1/5-öde a feljelentőt, többi része a rokkant katonák segélyalapját illeti.

Arad, 1916. július hó 1.

Green, főkapitány.

488—1916. g. sz.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a téglagyárhoz vezető úton építendő betonfalas vasgerenda híd építésére, a törvényhatósági bizottság jóváhagyásától feltételezetten f. é. augusztus hó 7-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli versenyárgyalást tart:

1. A versenyárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban forgó munkát teljesítésére hatósági engedéllyel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesítéssel bíró megbízottat megnevezni tartoznak és képesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, akik Arad sz. kir. város közönségével üzleti viszonyban nem állottak, tartoznak megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítvánnyal igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

2. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeggel ellátva a fenti nap délelőtt 10 órájáig a h. polgármesterhez nyújtandók be. Az elkészített, vagy szabálytalan ajánlatok nem vétetnek figyelembe. Alternatív ajánlat tehető részletes terv, számítás mellékelésével vasbeton szerkezetre is.

3. Az ajánlati költségvetési úrlap és a tervmásolatok 1 koronáért a városi mérnöki hivatalban megszerezhetők. Az ajánlatok a végösszegnek számokkal és szavakkal való pontos feltüntetésével adandók be.

4. Az ajánlatokhoz 400 korona bánompénznek a városi pénztárba való letételét igazoló nyugta csatolandó.

5. A felhasználandó anyagok kizárólag hazai gyártmányuak lehetnek.

6. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik biztosítékát 10%-ra felemelni.

7. A város fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül szabadon választhasson.

8. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

9. Az ajánlatban világosan kiteendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

10. A versenyárgyalás a fenti napon az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

11. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósága dönt.

12. Táviratilag beadott ajánlatok és pótajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Arad, 1916. július hó 24-én.

A gazdasági szék.

Értesítés!

Az

„Ibolya Doré“

készítmények a mai naptól kezdve a következő árakban kerülnek forgalomba:

Ibolya Doré-crém 1 tégely	K. 1-50
Ibolya Doré-szappan 1 drb	K. 1-50
Ibolya Doré-tej 1 üveg	K. 1-50
Ibolya Doré-hőigypor 1 dob.	K. 1-50

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszát a legesőbb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt is lehet mosni, a „Melogen“. Ára 2-40 korona.

Szőrvesztő-Depilator. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasításnál 1 korona.

A fenti szerkaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszerárában **ARAD, Andrásy-tér 22. sz.** Alapítotott 1886. évben az Aradmegyei Kórház számára.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

As apróhirdetések díja a szavak száma szerint számítódik.

Minden szó 6 fillér. Vastagabb betűkkel 12 fillér.

Vastagabb betűkkel kívánt szavak aláhúzással jelzandők.

A legkisebb hirdetés 80 fillér.

Az apróhirdetések előre fizetendők.

A hirdetések délután 1/2 óráig vétetnek fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

LEVELEZÉS.

Ma este
fél kilonckor, feketében, ujsággal
kézben „irányzahnisz” 8858

„Édes otthon”
jeligére levél van a kiadóban. 8862

Első kísérlet
meggyőz mindenkit a Mimosatejcrém csodás arcfinomító hatásáról. Egy tégely 1 korona Hánzu Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 8711

Gyűlöllek.
Nem haragszom aranyvirág, csak levelének hangja lepott meg. Szóval többet. 8869

Egy üveg
legfinomabb ecet-eszencia, mely 2% liter kellemes ízű asztali-ecet készítésére elegendő, 1 korona Hánzu Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 8711

GYOGYASZAT.

American
Hair-Petrol Dr. William Patterson a hajhullás és korpaképződés legbiztosabb ellenszere. Egy üveg 2 korona Hánzu Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 8711

As angol
fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földesféle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment, ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

ALKALMAZÁST NYER.

Intelligens
kiszolgáló kisasszony, tanulófiu, tanulóleány és kifutófiu alkalmazást nyer Kerpel könyvkereskedésében. 8861

Gabonáztalbe
kerestetik ügyes, szakavatott fiatal-ember azonnali belédésére. Cim a kiadóhivatalban. 8847

Kirató-fiu
nyomdánkban, heti fizetés mellett, felvétetik.

Nyomdász-tanulónak
felvétetik két fiu, kik a 14. évet betöltötték és legalább 8 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

ALKALMAZÁST KERES.

Vizsgázott
fűtő, ki kellő gyakorlattal bír, cséplésre állást keres. Erzsébet-u. 9/a. sz. 8868

Ein deutsches
16 járhíges Mädchen sucht Stelle zu 1—2 Kinder. Lőrinczy János, Zrínyi-u. 1. 8865

Vizsgázott gépez
több évi gyakorlattal, cséplésre ajánlkozik. Csiky Gergely-utca 10/a. szám. 8870

Középkorú nő
hásvetetőnőnek ajánlkozik urnőhöz, esetleg urhoz, Bővebbet Balog-útszlet, Kossuth-utca 4. szám. 8867

Urada mi alkalmazást
keres irodai és külső teendőkhöz teljesen jártas, hadmentes, nős egyén. Marossy Dezső, Varjassy József-utca 28. sz. 8819

LAKÁST KERESNEK.

November 1-re,
esetleg korábbra is a város belterületén 3 szobás modern lakást keresek. Lakás címetek a kiadóba kérek. 4700

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó
3 szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló emeleti lakás. Csiky Gergely-utca 9. szám alatt. 8866

3 szobás
udvari lakás jutányosan átadó augusztustól novemberig. Török Ignácz-utca 18. sz. 8844

Andrássy-tér 8. sz.
alatt egy 1. emeleti utcai lakás, mely irodának, vagy üzleti célra igen alkalmas, azonnalra kiadó. Bővebbet a házmesternél.

INGATLAN.

Eladó szőlő.
Györökön, a 17-es villamos vasút megálló közelében két egymás mellett lévő 2—2 magyar holdas termőszőlő szép gyümölcs és díófakkal, terméssel együtt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 8848

Ház eladó.
Lenkei-u. 8—4. számú ház eladó. Bővebbet Thury-nál, Zsófia-utca 7/a. sz. 8814

Kossuth-utca 46.,
Vécsey-utca 7. és Schweidel József-utca 1. szám alatti adómentes bérházak, szabad kéából eladók. Ügynökök díjaztatnak. Bővebbet Varga esküsz, Szabadság-tér. 8859

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Legfinomabb
erős bőrből készült utazó táskák eladó. Megtekinthető Koch Mór mészáros üzletében (Szabadság-tér.) 8859

Szilvapalinka
100 hektoliter, kisebb tételekben is eladó, 100 hektoliterpercent 11 korona áron. Megtekinthető Mihulin Kostantinnál, Maroscsicsér. 8816

Befőtthet
való pergament papírt ajánl Färber Lajos óg. 8869

Tábori dobozok,
levelező-lapok, levelek és papírnagyban és kicsiben jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papírkereskedésében és könyvnyomdájában Arad, Szabadság-tér 1. Telefon 808. 611

KÜLÖNFÉLE.

Nagyobb raktárhelyiség
gabonának, augusztus 1-re kiadó. Ertekezni lehet Herstein C. cégnél, Bócskó-utca. 8864

Jobb házból való
gyermek cserébe kerestetik Mercifalvára. Cim: Jakob Mihály, Mercifalva. 8842

Poloskák
és azok petéinek biztos kiirtására „Radical” poloskairtó folyadékot használunk. Egy üveg ára 70 fillér Hánzu Nestor drogeria és illatszer-üzletében, Arad. 8711

As Anusol
aranyér kupokat mindenben pótolják a Haemorrhoidal-kupok, azonos összetételük folytán hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Apróhirdetések
az „Aradi Közlöny” részére felvétetnek a Messenger-boy irodában Deák Ferenc-utca 8. Ugyanitt kapható az Aradi Közlöny.

8861—1916. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál üresedésben lévő, a törvényhatósági bizottság által 1. évi augusztus hónapban megtartandó rendes havi közgyűlésen választás útján betöltendő és a városi IX. fizetési osztály III fokozatába sorozott rendőralkapitányi állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy az 1888. évi L. t. c. 19. §-ának második bekezdésében előírt képesítésüket igazoló okmányaikkal felszerelt, valamint a város szolgálatában nem állók egészségi állapotukat igazoló tisztí orvosi bizonyítvánnyal felszerelt kérelmeiket hivatalomhoz 1. évi augusztus 1-ig bezárólag nyujtsák be.

Arad, 1916. július 17-én.
Varjassy, polgármester.

8642—1916. pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város közönségénél évi 500 korona fizetéssel és 100 korona lakbérilletményel és öt évenként korpotlékkal javadalmazott Gáj külvárosi szőlőszőlő állás üresedésbe jövén, felhívom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak és az 1876. évi XIV. tc. 51. §-ában meghatározott képesítéssel rendelkeznek, hogy pályázati kérvényeket hozam 1. évi augusztus 1-ig nyujtsák be. — Arad, 1916. július 10-én.

Varjassy, polgármester.

Uraságok,
gazdászok és kereskedők
figyelmébe!

Hadi foglyok és munkások részére:

férfi ruha, bakkanos és komisz-ingek, lábravalóval bármely nagy mennyiségben olcsó áron kapható.

Herzfeld Gyula

Asztalos Sándor-utca. 2155

15291—1916. kh.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a nagym. kir. kereskedelemügyi miniszter ur 42972—916. sz. rendeletével, a zsiradékoknak és olajoknak a gyógyszerészeti körében való felhasználása tárgyában akként rendelkezett, hogy a gyógyszerkönyv és orvosi rendelvény alapján készített gyógyszerek, ugysintén az engedélyezett gyógyszerkülönlegességek előállításához emberi táplálékul alkalmas szalonnát, zsirt, természetes, akár friss, akár olvasztott vaját, mesterséges vaját, vagy margarint, valamint bármilyen más állati és növényi zsirt, zsiradékot és olajat az 1.858—1916. M. E. számú rendeletben megállapított korlátokra való tekintet nélkül szabad felhasználni, feldolgozni, idegen anyaggal keverni, vagy egyébként átváltoztatni.

Arad, 1916. július hó 1.

Green, főkapitány.

Eladó

betegség miatt

102 holdas
1600

kitünő földbirtok

egytagban, Békésm. Gyoma-Köröstarcsa között 90.000 kor. új épületekkel 20.000 korona lefizetéssel.

október 1-én átvehető,

50 éves törlesztéses kölcsön rajta. Cim a kiadóhivatalban.